

Årsredovisning 2021

Upplysningar om innehållet:

© Myndigheten för tillgängliga medier, 2022

Tillgänglig via:

ISBN: 978-91-30020-99-7

Foto: omslag: Sara Mac Key. Inlaga: sid 4: Rebecca Gustafsson/
Apelöga, sid 5: Stefan Tell, sid 6: Erika Weiland/Apelöga, Sarah
Perfekt, sid 7: Erika Weiland/Apelöga, Elliot Elliot, Lisa Thanner,
sid 16: privat, sid 20: Pia Nordlander, sid 29: Lars Reisdal,
sid 34: Åsa Siller, sid 35: Hedvig Rudling

Formgivning: Gudfar

Layout: Anette Säfström

Innehåll

5	Generaldirektörens förord
6	Milstolpar
8	Kvalitativa aspekter
9	Verksamhetsöversikt
11	Resultatredovisning för MTM
13	Medier lättläst
18	Medier kultur
36	Medier utbildning
38	Dagstidningar
42	Kunskapscentrum och främjande
46	Övrig återrapportering
59	Myndighetens interna utveckling
61	Finansiella dokument
61	Resultaträkning (tkr)
62	Balansräkning (tkr)
64	Anslagsredovisning 2021 (tkr)
64	Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr)
65	Finansiella villkor 2021 (tkr)
66	Tilläggsupplysningar och noter
68	Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare
69	Noter (tkr)
77	Sammanställning av väsentliga uppgifter 2017-2021 (tkr)

Myndigheten för tillgängliga medier ska arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

Generaldirektörens förord

Under 2021 har vi kommit långt i det nödvändiga arbetet med att ta fram nya robusta och kvalitetssäkrade system för våra olika produktioner och vårt främjande-arbete. Vi har tagit stora kliv i utvecklingen av våra plattformar och tjänster.

Vi skapar verktyg för att kunna göra bättre kvalitetskontroller av våra talböcker och vi har etablerat nya interna rutiner och metoder för uppföljning med leverantörer. Bakom kulisserna arbetar vi med en ny teknisk plattform för vårt digitala bibliotek *Legimus*, som kommer att vara kopplad direkt mot Kungliga bibliotekets *Libris*. Parallellt har vi fått ett nytt system på plats för produktionen av våra tillgängliga titlar. Med hjälp av det automatiseras en del moment som idag är manuella.

Under 2021 har vi i samarbete med KTH även moderniserat våra talsyntesröster så att de ska kunna uttala fler ord rätt och resultatet kommer under 2022 att finnas tillgängligt för både forskningsändamål och kommersiell marknad.

Med nya tekniska lösningar på väg att implementeras ser vi med tillförsikt fram emot att kunna främja tillgänglig läsning för ännu fler.

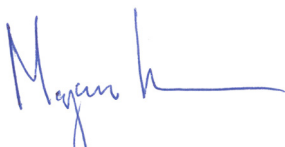
Vi är även glada över den positiva respons som vi fått av användare och läsare under 2021. En användarundersökning på den lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor*s webbplats visar att *8sidor.se* är uppskattad av läsarna, i synnerhet nyhetsartiklar om Sverige. Vi har också lanserat en ny, mer tillgänglig mobilapp för *8 Sidor*.

LL-förlaget har i år lanserat 15 lättlästa titlar varav flera rosats av recensenter och fler än tidigare hittar till våra läsare som ljudböcker.

Parallellt med att genomföra en stor teknisk omställning har MTM börjat forma arbetet som kunskapscentrum. Genom att arrangera konferenser, studiedagar och seminarier som digitala sändningar kan vi nå deltagare oavsett var de befinner sig geografiskt. Samtidigt kan vi garantera att sändningarna görs tillgängliga genom skrivtolkning och teckenspråkstolkning. Genom att skapa angelägna samtal i det offentliga rummet kan MTM arbeta systematiskt med att nå målgrupper som förmedlare, producenter och distributörer av information och läsning. Som kunskapscentrum lyfter vi också vikten av universell utformning av litteratur och knyter goda band till forskarsamhället genom vårt vetenskapliga råd.

Den omställning som pandemin har fört med sig har bidragit till att vi har byggt upp digitala lösningar för hela myndigheten. Idag är den digitala arbetsplatsen en självklar utgångspunkt för alla, tillgänglig oavsett var medarbetarna befinner sig. Det innebär också att alla medarbetare har lika nära till varandra. Visst ser vi fram emot att kunna mötas i våra lokaler i Malmö, men den digitala arbetsplatsen har nu blivit det etablerade sättet att dela dokument, snabbt få återkoppling från en kollega eller få överblick över en process genom gemensamma planeringsverktyg.

Tillsammans ser vi fram emot att med bättre förutsättningar fortsätta arbeta för att fler ska ha möjlighet att läsa på det sätt som passar dem.

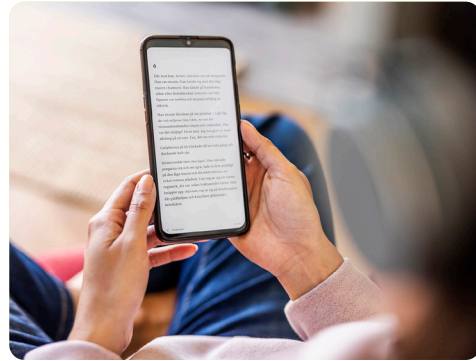
Magnus Larsson
Generaldirektör

Milstolpar

Europeiska tillgänglighetsdirektivet

- Utredningen om genomförandet av det europeiska tillgänglighetsdirektivet (EAA) lämnade i maj över sitt betänkande Tillgänglighetsdirektivet (SOU 2022:44) till regeringen. MTM lyfte i sitt remissvar fram att tillgänglighetsdirektivet kommer att bidra till att fler kan ta del av tillgängliga e-böcker. I remissvaret angavs dock att direktivets definition av e-böcker är för snäv och inte omfattar digitala läromedel och ljudböcker. MTM ställer sig positiv till utredningens förslag att myndigheten blir tillsynsmyndighet för e-böcker och ändamålsenliga programvaror. Myndigheten har under 2021 påbörjat arbetet med att utreda effekterna av tillgänglighetsdirektivet för MTM:s produktion samt förutsättningarna för ett tillsynsuppdrag.

Gör din nyhetswebb tillgänglig för alla!

- Erfarenheterna under pandemin har visat på vikten av tillgängliga nyheter under en kris. Allas rätt att ta del av nyheter är en demokratifråga. I december 2021 arrangerade MTM konferensen *Gör din nyhetswebb tillgänglig för alla!* tillsammans med Myndigheten för press, radio och tv (MPRT). Den riktade sig till mediebranschen och hur de kan säkerställa att deras webbplatser är tillgängliga för alla. En av talarna var Jimmy Freiding, tillgänglighetsexpert på MTM.

Effektiv och kvalitativ produktion

- Under 2021 har MTM fortsatt att arbeta för att stärka kvaliteten i producerade talböcker och ett flertal kvalitetshöjande insatser har genomförts under året. Ett nytt produkt-hanteringssystem och ett system för automatkatalogisering har tagits i bruk vilka bidrar till att effektivisera och kvalitetssäkra MTM:s produktion.

Taltidningsutredningen

- Regeringen gav den 25 juni 2020 MTM i uppdrag att se över hur taltidningsverksamheten kan utvecklas och anpassas till användarnas behov av, och tillgång till, nyheter och samhällsinformation i ett modernt medielandskap. Den 1 mars 2021 lämnade MTM över utredningen till regeringen. MTM föreslår i utredningen 18 insatser som bidrar till en mer likvärdig nyhetsläsning för personer med syn- eller läsnedsättningar.

MTM:s tillgänglighetspris *Läs guldet*

- *Läs guldet* uppmärksammar personer, organisationer eller institutioner som skapar möjlighet för användarna att läsa på sina villkor. 2021 års vinnare var frilansjournalisten och funktionshindersaktivisten Finn Hellman. Juryns motivering var att Finn Hellman med stort engagemang under flera decennier arbetat för att kvaliteten inom tillgänglig läsning ska förbättras.

Kvalitativa aspekter

Användarundersökningar

Under 2021 har MTM genomfört användarundersökningar i syfte att lära känna läsarna bättre och för att öka insikterna kring hur MTM:s produkter och tjänster uppfattas och kan utvecklas.

Kvalitativa användarundersökningar

Målgruppsanalys: Behov och förutsättningar för att läsa bland MTM:s målgrupper

Som ett led i arbetet med att fördjupa kunskaperna om MTM:s läsares förutsättningar och behov för goda läsupplevelser genomförde Begripsam på MTM:s uppdrag djupintervjuer med personer där lässvårigheterna beror på en funktionsnedsättning. Syftet med studien var att ge MTM en fördjupad förståelse för vilka behov som finns för att ta till sig skriven text och få en god, anpassad läsupplevelse. Ytterligare ett mål var att identifiera områden där mer kunskap behövs. Intervjuer och analys påbörjades i slutet av 2020 och avslutades under första halvan av 2021. Totalt deltog 34 personer i enskilda intervjuer och 18 personer i fokusgrupper. Resultatet sammanställdes i en rapport.

Resultatet visar att läsning är mycket viktigt för de flesta av de deltagande personerna. Vissa beskriver till och med läsning som den enda sysselsättning de har kvar. Läsning är avkoppling, förkovring, förströelse och underhållning. För många är rätt teknik och rätt kunskap förutsättningar för en bra läsupplevelse. Det innebär att dessa läsare inte själva kan påverka sin läsupplevelse helt och fullt, utan behöver förlita sig på att de tillhandahålls både utrustning och information. För andra handlar en bra läsupplevelse mer om att hitta rätt plats för läsningen och rätt innehåll, det vill säga en lugn miljö utan störningar och en bok som de gillar.

Resultatet visar också att många har flera olika sätt att läsa och många varierar sätten och anpassar läsningen efter typ av situation eller typ av text de läser.

Kvantitativa användarundersökningar

8 Sidor

Under våren 2021 har MTM genomfört en läsarundersökning av den lättlästa webbtidningen *8 Sidor*. Undersökningen har gjorts i form av en online-enkät för att få kunskap om vem som läser *8sidor.se*. Totalt inkom 900 svar.

Resultatet av enkäten visade att *8 Sidor*'s läsare på webben i första hand är personer i åldern 21–45 år samt att nyhetskanalen är uppskattad av läsarna. Ungefär hälften av de svarande läser nyheterna på *8sidor.se* dagligen och en fjärdedel varje vecka. Drygt hälften svarade att de läser på sin fritid, en fjärdedel i skolan, var tionde på arbetet och drygt var tionde svarade "annat". Många väljer även att lyssna på nyheterna med hjälp av den lyssna-funktion som finns på webbsajten. Resultatet visade vidare att det är främst nyheter om Sverige som intresserar läsaren samt att läsarna tycker att texterna är lagom långa och lätta att förstå.

Påbörjade undersökningar

Under 2021 har MTM initierat ett användartest för lättanvänd digital läsutrustning, vilken ska testas som en pilotmodell. Likaså har en talboks- och en Legimusundersökning påbörjats. Den första med fokus på talböckernas kvalitet och den andra på läsarnas åsikter om beståndet av talböcker i den digitala biblioteksplattformen *Legimus*. Som en del i det kontinuerliga uppföljningsarbetet av taltidningsverksamheten har även telefonintervjuer genomförts med prenumeranterna av taldagstidningar. Resultatet av undersökningarna kommer att rapporteras under 2022 och redovisas i kommande årsredovisning.

Verksamhetsöversikt

Vision och strategi

Myndighetens verksamhet har sin grund i de övergripande uppdrag och uppgifter som ingår i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier, samt regleringsbrev. Utifrån detta har MTM formulerat sin vision och strategiska inriktning.

Vision

Ett samhälle där all läsning är tillgänglig.

Strategisk inriktning

Med ledande kunskap och användaren i fokus främjar vi tillgänglig läsning i samhället.

MTM:s strategi 2021–2030

Strategins fokusområden har legat som grund för myndighetens planering och genomförande av verksamheten under året.

- MTM ska vara ett etablerat kunskapscentrum och en drivande aktör inom tillgänglig läsning. Vi ska förmedla kunskap om läsarnas behov och bidra till att hitta lösningar för olika situationer i olika skeden av livet.
- MTM ska främja den demokratiska rätten till läsning, så att fler oavsett förutsättningar kan ta del av litteratur, nyheter och samhällsinformation.
- MTM ska utveckla produkter och tjänster med bästa möjliga läsoplevelse utifrån läsarnas behov med hjälp av modern teknik. Vi ska komplettera marknadens utbud genom att tillgängliggöra läsning som våra läsare annars inte har möjlighet att ta del av.

Prestationsredovisning

Myndigheten har inte några kvantifierbara mål för verksamheten i myndighetsinstruktionen eller regleringsbrevet för 2021. I budgetpropositionen¹ anges dock att taltidningsverksamheten ska redovisas så att antalet taltidningar, antal prenumeranter och kostnaden ska framgå. I resultatrapporten redovisas dessa parametrar i kapitlet Dagstidningar. MTM redovisar sin verksamhet utifrån nedanstående prestationer och resultatredovisningen är indelad efter dessa. Prestationerna *Utveckling*, *Tidskrifter* och *Individuell service* har utgått i årets återrapportering och ingår från och med 2021 i prestationen *Medier kultur*.

- Medier lättläst
- Medier kultur
- Medier utbildning
- Dagstidningar

För varje prestation redovisar MTM verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som myndigheten har i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier. För prestationerna är det inte relevant att redovisa någon styckkostnad, då prestationerna ofta skiljer sig mycket åt i kostnad och omfattning mellan åren. Detta beroende på att MTM:s tjänster och produkter är efterfrågestyrda. Den individbaserade statistiken redovisas uppdelad efter juridiskt kön. Med kvinna/flicka respektive man/pojke avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer, eller organisationer/institutioner.

Regionaltidningar

Under åren 2016–2017 pågick ett projekt som syftade till att samordna distribution av regionaltidningar till användare som har en dagstidning som taltidning. MTM har sedan dess bibehållit verksamheten och under 2021 distribuerat 57 regionaltidningar (region- och kommuntidningar) till prenumeranter som även prenumererar på en taldagstidning. Ett antal regionaltidningar som distribueras av MTM har lagts ned under de senaste åren. En stor anledning är de kostnader som tidningarna har då de i huvudsak behöver distribueras på CD och med brev/post till övriga prenumeranter.

Antalet prenumeranter som får sin regionala taltidning via myndighetens distributionssystem till antingen en Daisyspelare eller en app är 727, fördelade på 328 kvinnor och 366 män samt 33 övriga (institutioner). Myndigheten säkerställer även att de regionala taltidningarna blir tillgängliga som webbtidning för de som har möjlighet att använda det mediet. Statistik över antalet personer som läser tidningen som webbtidning kan däremot inte tas fram av myndigheten.

1 Prop. 2020/21:1

Alla väljare

Under 2021 har 8 Sidors redaktion fortsatt att driva webbplatsen *Alla väljare*, *allavaljare.se*, som publicerar nyheter om politik. På webbplatsen finns också information om det svenska politiska systemet, de politiska partierna och arbetet i riksdagen. Där finns också information om hur valet fungerar och hur det går till att rösta, samt information om EU:s politiska arbete och valet till Europaparlamentet. På *Alla väljare* kan läsare ställa frågor om politik. Under 2021 har redaktionen svarat på över 300 frågor.

Under 2021 har *Alla väljare* haft i uppdrag att uppmärksamma att det är 100 år sedan demokratis genombrott i Sverige. Detta har skett genom en särskild avdelning på *Alla väljare* på nyhetssajten, samt med artiklar i 8 Sidor. Runt 33 olika publiceringar har gjorts under året. Journalistiken har speglat demokratis möjligheter och utmaningar. Särskilt fokus har legat på att uppmärksamma grupper som i tidigare allmänna val haft ett lågt valdeltagande, såsom unga, utrikes födda och personer som lever med en funktionsnedsättning.

MTM fick använda högst 800 tkr från anslaget 6:1 Allmänna val och demokrati för driften av *Alla väljares* webbplats. Tilldelade medel har förbrukats helt under 2021.

Uppdrag till MTM att fortsatt driva webbplatsen *Alla väljare* med lättläst nyhetsinformation med fokus på demokratis hundraårsjubileum 2021. Verksamheten ska särskilt inriktas mot grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare allmänna val såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättningar.

Resultatredovisning för MTM

Ekonomisk analys

De totala kostnaderna för MTM:s verksamhet år 2021 uppgick till 194 104 tkr.

Tabell 1. Verksamhetsutfall 2019 - 2021, tkr

	2021	2020	2019
Intäkter	194 209	181 031	194 934
Kostnader	194 104	181 031	194 934
Verksamhetsutfall	106	0	0
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	6 481	6 902	6 775
Lämnade bidrag	6 481	6 902	-6 775

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Kostnaderna ökade med 13 073 tkr under 2021 jämfört med föregående år. Ökningen beror på att MTM har konsoliderat sin verksamhet i Malmö under 2021. Effekterna av omlokaliseringen av myndigheten till Malmö har minskat. Under året har rekryteringen fortsatt och efterhand som den nya personalen kommit på plats har de medverkat till att verksamhetskostnaderna ökat. Effekterna av pandemin har också minskat under 2021.

Tabell 2. Kostnader och intäkter fördelade på verksamhet, inklusive OH-kostnader och stödverksamhet, tkr

Verksamhet	2021	2020	2019
Intäkter av anslag	184 915	170 947	185 555
Medier lättläst, intäkter	8 042	8 374	7 881
Medier kultur, intäkter	943	982	143
Utveckling, intäkter	310	727	0
Tidskrifter, intäkter			74
Individuell service, intäkter			261
Gemensamt, övrigt, intäkter			1 019
Summa intäkter enligt resultaträkning	194 209	181 031	194 934
Medier lättläst, kostnader	15 602	13 098	20 219
Medier kultur, kostnader	70 182	64 816	36 020
Medier utbildning, kostnader	48 413	52 093	32 786
Utveckling, kostnader	*	*	2 982
Dagstidningar, kostnader	59 906	51 024	40 923
Tidskrifter, kostnader	*	*	5 154
Individuell service, kostnader	*	*	3 689
Gemensamt, övrigt, kostnader	*	*	53 160
Summa kostnader enligt resultaträkning	194 104	181 031	194 934
Medier kultur, transfereringar	900	673	*
Tidskrifter, transfereringar	*	*	580
Dagstidningar, transfereringar	5 581	6 229	6 195
Summa transfereringar enligt resultaträkning	6 481	6 902	6 775

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

I årsredovisningen för 2021 redovisas ett färre antal prestationer än i föregående års redovisning. Från och med 2021 ingår prestationerna utveckling, tidskrifter och individuell service i prestationen Medier Kultur. Likaså har prestationen Gemensamt fördelats ut proportionerligt på de andra prestationerna. I tabellen presenteras jämförelsesiffror för 2020 utifrån den nya prestationsindelningen. I samband med övergången till Statens Servicecenter (SSC) hösten 2019 gjordes en större revidering av MTM:s redovisning. Mot denna bakgrund har MTM bedömt att arbetet och kostnaderna med att ta fram uppgifter utifrån den nya modellen inte står i proportion till nyttan av dem för att förklara 2021 års utfall. Därför redovisas utfallet per prestation för 2019 enligt den tidigare prestationsindelningen.

Kostnaderna för OH- och stödverksamheten för budgetåret 2021 uppgår till 53,4 (47,9) miljoner kronor, som i tabellen fördelas procentuellt över verksamheterna. Tabellen är uppdelad i intäkter, kostnader och transfereringar. Därutöver har 38 (38,1) miljoner fördelats ut på prestationerna som tidigare redovisades under prestationen Gemensamt övriga kostnader i tabellen.

Ökningen med 5,5 miljoner kronor förklaras till stor del av att MTM har ökat sina IT-kostnader under året samt ökade verksamhetskostnader. Förändrade behov hos MTM:s läsare, den ökade digitaliseringen av samhället samt effekter av omlokaliseringen har medfört att myndigheten haft ett stor fokus på att utveckla sina IT-system under 2021.

Intäkterna av anslag ökade under 2021 och är nu på samma nivå som 2019. Effekterna av omlokaliseringen till Malmö har avtagit. Likaså har effekterna av covidpandemin inte haft lika stor påverkan på MTM:s verksamhet som året före. Intäkterna för Medier Lättläst och Medier Kultur ligger på samma nivå som 2020. För Utveckling har intäkterna däremot minskat.

Kostnaderna för Medier Lättläst ökade med 2 504 tkr under 2021. Motsvarande ökning för Medier Kultur var 5 366 tkr. De ökade kostnaderna förklaras av att MTM haft ett en mer omfattande verksamhet under 2021 än föregående år. För Medier utbildning minskade kostnaderna med 3 680 tkr. Förklaringen är att MTM:s produktion av kurslitteratur för universitets- och högskolestuderande är helt efterfrågestyrd och därför varierar mellan åren. Under 2021 har färre titlar krävt inläsning med mänskligt tal vilket bidragit till att kostnaderna sjunkit jämfört med 2020. Kostnaderna för Dagstidningar ökade med 8 882 tkr under 2021. Ökningen beror till stor del på att effekterna av covidpandemin inte påverkat verksamheten i lika stor grad som året före.

Medier lättläst

Prestationen *Medier lättläst* avser verksamheten som ryms inom LL-förlaget och nyhetstidningen *8 Sidor*. MTM producerar och distribuerar lättlästa böcker och nyheter. LL-förlagets utgivning finns i tryckt format, i tal- och ljudboksformat samt i mindre utsträckning i e-boksformat.

8 Sidor tillgängliggörs som tryckt papperstidning och digitalt. Båda alternativen kan kompletteras med inläsning, som digitalt distribuerad taltidning och som punktskriftstidning.

MTM har också ett särskilt uppdrag att rikta stöd för lättläst till skolan.

Kvalitativa aspekter

Verksamheten *Medier lättläst* resulterar i en ökad användarnytta genom att varje år ge ut kvalitativ lättläst litteratur och nyhetsinformation. LL-förlagets uppgift är att komplettera de kommersiella förlagens utgivning av litteratur på lättläst svenska, och därigenom bidra till ett så brett utbud av lättläst litteratur som möjligt. Det innebär att förlaget agerar kompletterande för tydligt definierade målgrupper där marknaden inte kan möta efterfrågan.

Förlaget utvecklar och ger ut lättläst allmänlitteratur i svenskt original

Myndigheten har till uppgift att tillgängliggöra lättläst litteratur samt att ge ut och distribuera lättläst litteratur i den utsträckning behoven inte tillgodoses på den kommersiella marknaden. Myndigheten ska tillgängliggöra lättläst nyhetsinformation och stödja utgivning och distribution av den oberoende lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor*. Myndigheten ska också rikta stöd för lättläst till skolan.

för unga vuxna och vuxna läsare. De prioriterade målgrupperna är personer med intellektuell funktionsnedsättning, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, personer som lär sig svenska samt äldre personer med bristande läsförmåga. Utgivningen ska fördelas över de tre lättlästnivåerna 1 (lättast), 2 (lättare) och 3 (lätt), i nuläget med fokus på nivå 1 och 2 eftersom utbudet där är minst.

För nyhetstidningen *8 Sidor*, *8sidor.se* och för webbplatsen *Alla väljare* är den kontinuerliga utgivningen samt interaktionen med läsarna viktig, bland annat genom *Alla väljares* frågor- och svarstjänst samt funktionen *Kommentarsfält för alla*, där läsarna på ett enkelt och omedelbart sätt kan reagera på en artikel eller tycka till om tidningen. Den som har svårt att uttrycka sig i skrift kan använda symboler.

LL-förlaget

LL-förlagets utgivning under 2021 ökade från 11 till 15 titlar, vilket är planerat utgivningsmål framöver.

För att uppmärksamma att det är 100 år sedan demokratins genombrott i Sverige gav LL-förlaget ut boken *Det är vi som bestämmer – Så funkade demokrati* av Moa Candil på två lättlästnivåer parallellt (nivå 1, lättast, och nivå 3, lätt) för att fler läsare samtidigt ska kunna ta del av samma information utifrån sina förutsättningar. Ur övrig utgivning bör nämnas två praktiska handböcker med utförliga steg för steg-beskrivningar i både text och bild: *Laga mat* av Jessica Frej och *Odling grönsaker inne* av Bella Linde. *Laga mat* fick genomslag i media – och därigenom nåddes även målgrupper som annars är svåra att nå med information om lättläst. I skönlitterära *Sköna Maj* av Eli Åhman Owetz inleds varje kapitel med en återblick, vilket ger äldre läsare med demens stöd i att följa handlingen. Detta upplägg har rosats av förmedlare av lättläst.

De första titlarna gjorda i tillgängligt Epub3-format publicerades, även i externa kanaler.

LL-förlagets webbplats har under året utvecklats med bland annat författarpresentationer.

En referensgrupp för lättläst har bildats. De externa deltagarna är förmedlare från bibliotek, skola, omsorg och akademi med gedigen erfarenhet av lättläst och av LL-förlagets målgrupper. I referensgruppen utvärderas förlagets utgivning, och luckor i den befintliga utgivningen på marknaden definieras.

LL-förlaget initierade och projektledde seminariet *Att bearbeta skönlitteratur till lättläst – hur gör man och för vem?* som hölls på Bokmässan i Göteborg. Seminariet var ett samarbete mellan MTM och bokförlagen Vilja och Hedvig. På Bokmässan delade också Studieförbundet Vuxenskolan ut Lättlästpriset, som 2021 gick till Johan Werkmäster för bearbetningen av Vilhelm Mobergs *Sista brevet till Sverige*, som LL-förlaget gav ut 2019.

Tabell 3. Antal försålda och utgivna titlar, LL-förlaget

	2021	2020	2019
Försäljning -LL-böcker	34 577	32 299	40 658
Utgivning LL-böcker	15	11	8

Källa: Försäljnings- och produktionslista

Kommentar till tabellen

Antalet utgivna titlar ökade från 11 titlar 2020 till 15 titlar 2021, vilket är planerat utgivningsmål även för kommande år. Försäljningen av tryckta exemplar ökade 2021 med 7 procent jämfört med föregående år, och 20 procent av det totala antalet sålda exemplar bestod av årets nyheter.

Tabell 4. Antal streamade ljudböcker

	2021	2020	2019
Antal lyssningar	40 933	36 224	25 342

Källa: Försäljningsstatistik Axiell, ILT och Storytel

Kommentar till tabellen

Lyssnandet på lättlästa böcker ökade med 18 procent jämfört med året före.

”

Åh vad jag önskar att alla böcker i världen fanns som lättlästa. Det blir mycket roligare att läsa när man förstår vad boken handlar om.

Maria Timofejeff, medlem i Kulturcentrum Skånes lättlästa bokcirkel.

8 Sidor

8 Sidor har följt utgivningsplanen och utkommit med 52 nummer i tryckt form. Nyhetssajten *8sidor.se* har haft många läsare under året och det har funnits en stor efterfrågan på lättlästa nyheter.

Tabell 5. Prenumerationsstatistik och besöksstatistik för 8 Sidor och 8sidor.se

	2021	2020	2019
Antal besök på 8sidor.se	3 789 209	4 156 659	2 739 166
Antal sidvisningar (ej unika) 8sidor.se	12 838 695	15 196 861	10 643 837
Antal prenumerationer vid årets utgång, 8 Sidor	4 616	4 926	6 171
Genomsnittligt antal prenumeranter	4 833	5 618	6 429

Källa: Prenumerantstatistik, Google Analytics

Kommentar till tabellen

MTM:s leverantör för 8Sidor's prenumerationssystem har bytt statistikverktyg under 2021. Mot denna bakgrund stämmer inte uppgifterna för 2020 och 2019 med årsredovisningarna för dessa år. Besöken på 8Sidor.se minskade med 9 procent under 2021 jämfört med året tidigare. Dock är siffrorna inte helt jämförbara då 8 Sidor införde en ny cookiepolicy i september 2021 vilken medför att all trafik till sidan inte registreras. Den förändrade cookiepolicyen är också den främsta orsaken till att antalet sidvisningar sjönk med 15 procent under 2021.

”

Det var bra för mig att läsa och lyssna på nyheter varje dag på ett enkelt språk. Det gjorde att jag kunde lära mig svenska snabbare.

Gregg Harfleet, läser den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor.

Antal besök på 8Sidor.se under 2021 bedöms fortsatt vara högt till följd av coronapandemin. Det har funnits en fortsatt stor efterfrågan på information om coronaviruset under året. Ämnet präglar de mest lästa artiklarna och många läsare har bett redaktionen om svar på frågor om situationen med coronapandemin.

Flera stora digitala satsningar med marknadsföringsinsatser gjordes under året vilket resulterat i många nya besökare på nätet. 8sidor.se har totalt under året haft närmare 1,2 miljoner användare. Detta är i nivå med 2020 års siffror.

Uppgifterna om den prenumererade papperstidningen omfattar helårsprenumerationer, läsårsprenumerationer och prenumerationer på 8 Sidor i pdf-format. Upplagan för den prenumererade, tryckta tidningen minskade med 14 procent under år 2021. Läsårsprenumerationer som tecknas av skolor står för den största delen av de minskade prenumerationserna under 2021.

Minskningen av pappersupplagan och antalet prenumeranter följer mediatrenden i stort och bör ses som en del av samhällets ökade digitalisering.

Under året har fysiska möten med potentiella nya prenumeranter uteblivit helt på grund av pandemin.

Lättläst litteratur och samhällsinformation

Lättläst litteratur

MTM har presenterat lättlästa böcker och förslag på hur medierna kan användas i skolan på lektion.se, mtm.se samt gratisiskolan.se.

[Lektion.se](http://lektion.se) är Sveriges största forum för lärare med över 200 000 aktiva medlemmar. Nedladdningsbara lektioner kopplade till lättlästa böcker och 8 Sidor har tillgängliggjorts för grundskola och gymnasium.

På webbplatsen mtm.se/skola publicerades lektioner, reportage och tips med koppling till de av LL-förlagets titlar som bedöms vara relevanta att använda inom skolan. Varje vecka under terminerna publicerades lärarmaterial till aktuellt nummer av 8 Sidor.

Myndigheten
ska rikta stöd för
lättläst till skolan.

Tabell 6. Antal sidvisningar lektion.se

	2021	2020	2019
Antal visningar på MTM:s sidor på lektion.se	14 512	13 601	20 091
Antal visningar på mtm.se (lektionsmaterial)	6344		
Antal visningar på mtm.se (material till 8-sidor)	4 057		
Antal visningar på mtm.se (Varje vecka till 8 sidor)	22 357		

Källa: Google Analytics

Kommentar till tabellen

Jämfört med tidigare år har MTM en mindre andel lektioner upplagda på lektion.se. Detta eftersom LL-förlaget producerar allt färre böcker som har barn och unga som målgrupp. Allt lektionsmaterial som myndigheten producerat finns även tillgängligt på mtm.se. Därför finns det i tabellen även angivet antal visningar på de sidor på mtm.se där lektionsmaterial visas.

Tabell 7. Antal nedladdningar av lektioner kopplade till lättlästa böcker och
8 Sidor

	2021	2020	2019
Nedladdningar från <i>lektion.se</i>	22 942	33 755	37 756
Nedladdningar från <i>mtm.se</i>	4123		

Källa: lektion.se statistiksystem

Kommentar till tabellen

Jämfört med tidigare år har vi en mindre andel lektioner upplagda på *lektion.se*. Detta eftersom LL-förlaget producerar allt färre böcker som har barn och unga som målgrupp. Allt lektionsmaterial som myndigheten producerat finns även tillgängligt på *mtm.se*. Därför finns det i tabellen även angivet antal nedladdningar på de sidor på *mtm.se* där lektionsmaterial visas.

MTM har distribuerat ett nyhetsbrev till pedagoger. Detta har cirka 2 400 mottagare. Under året har MTM deltagit på Bokmässan där myndigheten bland annat arrangerade ett seminarium kring lättläst litteratur.

Medier kultur

Prestationen *Medier kultur* omfattar produkter och tjänster som myndigheten erbjuder och som används av målgruppen. Samtliga titlar som produceras och förvärvas blir tillgängliga genom det digitala biblioteket *Legimus* men tillhandahålls även genom fysiska utlån och försäljning.

Det samlade beståndet av talboks- punktskrifts- och e-texttitlar samt teckenspråkig litteratur uppgick den 31 december 2021 till 145 733 (142 452) titlar. Det tillgängliga beståndet har ökat i linje med producerad och förvärvad produktion.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Medier kultur* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig litteratur som varje år tillförs beståndet samt den servicenivå som ökat utbud och samtidig tillgång till produkterna ger.

Under 2021 har MTM infört ett nytt produktionssystem som är ett stöd i produktionsprocessen för framställning av tillgängliga medier. Detta har varit resurskrävande under implementeringsfasen och lett till produktionsstörningar. Produktionstider har blivit längre och mängden producerade titlar har reducerats, högskolestudenternas beställningar har prioriterats och myndigheten har även minskat mängden av de mest resurskrävande titlarna.

MTM strävar efter att alla talböcker skall innehålla text. Det tillför ett mervärde för användaren att ha tillgång till texten samtidigt som man

lyssnar på boken. 2021 producerades 95 (95) procent av talböckerna med text. Fler böcker hade varit möjliga att producera med text men även här valdes det bort på grund av kapacitetsbrist.

MTM har i flera år strävat efter att så tidigt som möjligt tillhandahålla önskade böcker till punktskriftslåntagarna. Ett arbete med att mer automatiskt producera punktskrift har genomförts och förfinats och nu har målet uppnåtts med ett resultat där nästan alla titlar går den produktionsvägen. 2021 utgjorde den interna produktionen 97 procent (92) av det totala antalet producerade titlar. De titlar som inte produceras internt är böcker med ett komplext innehåll eller som har ett format som kräver originalframställning och tryck i ett flöde. Under 2021 har dock andelen externt producerade titlar varit högre på grund av att myndigheten inte haft intern kapacitet att producera i samma utsträckning som normalt.

MTM har under 2021 tagit emot 2 590 (2 990) unika förslag från användare genom biblioteken på talböcker och e-text. Antalet förslag på barn- och ungdomsböcker var 250 (273). Dessa behöver dock inte vara efterfrågade av barn eller ungdomar utan kan också vara äldre böcker, så kallad nostalgiläsning.

Punktskriftsläsarna vänder sig oftast till svarstjänsten för punktskrift- och prenumerationsservice för att lämna förslag på böcker som ska göras på punktskrift. MTM har under året tagit emot 263 förslag på punktskriftsböcker. 31 av dessa var barn- eller ungdomsböcker men de består i högre utsträckning än barn- och ungdomsböckerna av böcker för nostalgiläsning.

Produktion och förvärv

MTM producerar och förvärvvar talböcker, punktskriftsböcker, e-textböcker och taktila bilderböcker på både svenska och andra språk. Talböcker och e-textböcker går sedan att ladda ner via *Legimus* och där kan användaren även låna punktskriftsböcker, varav en del som enväglån och några som cirkulationslån.

Tabell 8. Antal producerade och förvärvade titlar

	2021	2020	2019
Produktion talböcker	1 985	2 114	2 039
Produktion punktskriftsböcker	690	728	871
Produktion e-text	1	21	5
Förvärv talböcker	138	150	303
Förvärv punktskriftsböcker	0	0	1
Förvärv e-text	0	0	0
Förvärv teckenspråkig litteratur	0	0	0
Summa produktion och förvärv	2 814	3 031	3 219

Källa: Dynamics AX, Dynamics 365

Kommentar till tabellen

Under 2021 minskade produktionen och förvärven med 7 procent, minskningen beror på resursbrist då införandet av nytt produktionssystem genomförts under året. Den interna produktionen av punktskrift utgjorde 97 procent (85) av det totala antalet producerade titlar, ökningen beror på att typen av titlar som produceras externt normalt sett är mer resurskrävande och har därför inte kunnat prioriterats.

MTM har varje månad informerat om nyproducerade punktskriftstitlar genom utskick av listan Nya punktskriftsböcker, som når totalt 249 (253) prenumeranter. Minskningen beror på att den inte längre erbjuds på svartskrift utan att MTM hänvisar till att läsa den på Legimus. Listan erbjuds nu enbart punktskriftsläsare.

Talböcker

Alla folkbiblioteksfilialer och skolbibliotek kan ladda ner de talböcker som användarna vill låna. Användarna kan också själva låna böcker från MTM:s bibliotek legimus.se via tjänsten Egen nedladdning. De får tillgång till tjänsten via sitt folk-, skol- eller högskole-/universitetsbibliotek².

”

Jag brukar berätta min historia för eleverna, att talböcker inte fanns på samma sätt när jag var ung och att man tar in informationen på två sätt när man läser med öronen och samtidigt tittar i texten.

Ulrika Ekman, pedagog,
har själv dyslexi.

² Redovisas även under Medier utbildning, tabell 18

Tabell 9. Antalet digitala lån av talböcker, e-textböcker och teckenspråkig litteratur till bibliotek respektive användare via Legimus.

	2021	2020	2019
Folkbibliotek	177 175	190 280	141 872
Användare, totalt	1 099 491	1 226 626	1 228 021
- varav kvinnor/flickor	691 724	755 017	729 016
- varav män/pojkar	407 693	471 443	498 780
- varav övriga	74	166	225
Summa	1 276 666	1 416 906	1 369 893
Skolbibliotek	2 002	2 217	2 267
Användare, totalt	248 501	297 546	328 355
- varav flickor	141 459	161 199	171 624
- varav pojkar	106 965	136 269	156 537
- varav övriga	77	78	194
Summa	250 503	299 763	330 622
Sjukhusbibliotek	126	267	646
Användare, totalt	2 663	2 783	3 323
- varav kvinnor/flickor	1 319	1 143	1 330
- varav män/pojkar	1 344	1 640	1 993
- varav övriga	0	0	0
Summa	2 789	3 050	3 969
Högskolebibliotek	74	131	208
Användare, totalt	409 197	375 829	339 200
- varav kvinnor	313 046	284 497	252 014
- varav män	95 481	90 838	86 512
- varav övriga	670	494	674
Summa	409 271	375 960	339 408
Övriga bibliotek (till exempel länsbibliotek) *	1	0	0
Användare, totalt	1 517	1 305	1 222
- varav kvinnor/flickor	1 187	976	825
- varav män/pojkar	330	324	397
- varav övriga	0	5	0
Summa	1 517	1 305	1 222
Summa: Bibliotek	179 378	192 895	144 993
Summa: Användare	1 761 369	1 904 089	1 900 121
Totalt	1 940 747	2 096 984	2 045 114

Källa: Direktuttag från NDS av MSC

*) MTM:s skyddade bibliotek (för personer med skyddad identitet), specialbibliotek och samarbetspartners ingår i uppgifterna.

Kommentar till tabellen

Värdena för samtliga kategorier av digitala lån 2019–2020 har ändrats i jämförelse med angivna värden i årsredovisningarna för åren 2019–2020 på grund av ändrade förutsättningar för statistikuttag. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Utvecklingen av digitala lån under 2021

Under 2021 har det totala antalet lån minskat med 7 procent jämfört med 2020. Lån i folkbibliotek minskade med 10 procent medan lån i högskolebibliotek ökade med 9 procent. Lån utförda av bibliotek minskade med 7 procent jämfört med 2020. Det kan bero på att lånen i högre grad sker digitalt under den pågående

coronapandemin. När pandemin är över ska det bli intressant att se om läsarna kommer fortsätta med de digitala lånen i samma utsträckning.

Av det totala antalet digitala lån, 1 940 747 (2 096 984), utgjorde fortfarande folkbibliotekslånen den största delen med 66 (68) procent. Skolbibliotekslånens andel var 12 (14) procent och högskolebibliotekens var 21 (18) procent.

Fördelning mellan *legimus.se* och appen *Legimus* bland användare

Tabell 10. Antal nedladdningar³ via appen *Legimus* och *legimus.se* bland enskilda användare

	2021	2020	2019
Appen <i>Legimus</i>: under 18 år, totalt	255 580	384 128	496 341
- varav flickor	131 243	188 713	233 741
- varav pojkar	124 281	195 383	262 530
- varav övriga	56	32	70
Appen <i>Legimus</i>: över 18 år, totalt	950 314	1 010 875	1 035 814
- varav kvinnor	671 353	708 743	711 008
- varav män	278 445	301 688	324 211
- varav övriga	516	444	595
Summa appen	1 205 894	1 395 003	1 532 155
<i>legimus.se</i>: under 18 år, totalt	8 626	10 453	8 312
- varav flickor	2 945	4 037	2 997
- varav pojkar	5 678	6 415	5 310
- varav övriga	3	1	5
<i>legimus.se</i>: över 18 år, totalt	205 513	236 829	202 490
- varav kvinnor	116 901	135 287	113 714
- varav män	88 476	101 393	88 541
- varav övriga	136	149	235
Summa <i>legimus.se</i>	214 139	247 282	210 802
Webbspelaren: under 18 år, totalt	59 300	56 767	44 089
- varav flickor	22 923	21 750	17 008
- varav pojkar	36 345	34 996	27 049
- varav övriga	32	21	32
Webbspelaren: över 18 år, totalt	261 672	181 776	93 874
- varav kvinnor	191 754	132 065	66 891
- varav män	69 840	49 619	26 827
- varav övriga	78	92	156
Summa webbspelaren	320 972	238 543	137 963
<i>Talboken kommer</i>: över 18 år, totalt	18 845	21 860	18 020
- varav kvinnor	10 425	11 155	8 630
- varav män	8 420	10 705	9 390
- varav övriga	0	0	0
Summa <i>Talboken kommer</i>	18 845	21 860	18 020
Totalt antal nedladdningar	1 759 850	1 902 688	1 898 940

Källa: Direktuttag från NDS av MSC

3 Begreppet nedladdningar avser nedladdningar av talböcker från *Legimus.se* samt strömning av talböcker via *Legimus appen* och webbspelaren.

Kommentar till tabellen

Värdena för samtliga kategorier av nedladdningar och strömningar 2019–2020 har ändrats i jämförelse med angivna värden i årsredovisningarna för åren 2019–2020 på grund av ändrade förutsättningar för statistikuttag. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Utvecklingen av nedladdningar bland enskilda användare i Legimus 2021

Under 2021 har antalet nedladdningar och strömningar via *legimus.se*, appen *Legimus*, webbspelaren och *Talboken kommer* minskat med 8 procent jämfört med året före. Minskningen av antalet nedladdningar från *legimus.se* bedöms spegla ett ändrat läsarbeteende där fler väljer att strömma i stället för att ladda ner litteraturen från *Legimus*. Det bekräftas av att användandet av webbspelaren har ökat med 35 procent sedan 2020, även om app-användandet minskar med 13 procent.

Den stora ökningen av nedladdningar 2019 kopplade till lanseringen av nya versioner av appen *Legimus* har planat ut. Antalet nedladdningar och strömningar via appen minskade med 14 procent 2021 jämfört med 2020 och 21 procent jämfört med 2019. Utvecklingen stödjer att den stora ökningen av nedladdningar och strömningar till stor del förklarades av ett ändrat användarbeteende men även sekundärt av att användarna testade de nya versionerna av appen.

Tabell 11. Antal fysiska utlån av talböcker

	2021	2020	2019
Utlånade fysiska titlar	0	0	1609
Summa utlånade titlar	0	0	1609

Källa: NDS genom MSC

Kommentar till tabellen

MTM erbjuder inte längre denna service. Det fåtal användare som fortfarande efterfrågar tjänsten erbjuds nu i stället att köpa MTM:s produktioner genom tredjepartspartner för försäljning (BTJ).

Tabell 12. Antal förmedlare i *Legimus*

Antal bibliotek som är registrerade hos MTM	2021	2020	2019
Folkbibliotek	693	664	671
Skolbibliotek	2 547	2 467	2 194
Sjukhusbibliotek	39	39	34
Högskolebibliotek	88	82	80
Summa	3 367	3 252	2 979
Antal bibliotek som lånat direkt från MTM	2021	2020	2019
Folkbibliotek	0	0	2
Skolbibliotek	0	0	23
Sjukhusbibliotek	0	0	0
Högskolebibliotek	0	0	1
Summa	0	0	26

Källa: NDS genom MSC

Kommentar till tabellen

Under 2021 har antalet bibliotek som är registrerade hos MTM ökat med fyra procent. MTM erbjuder inte längre biblioteken att utföra direktlån.

Tabell 13. Antal användare i *Legimus* som registrerats via bibliotek

	2021	2020	2019
Folkbibliotek totalt	88 898	89 643	81 916
- varav kvinnor/flickor	47 280	46 193	40 822
- varav män/pojkar	41 570	43 368	39 434
- varav övriga	48	82	1 660
Skolbibliotek totalt	68 678	70 222	63 861
- varav flickor	33 162	32 949	29 648
- varav pojkar	35 443	37 164	34 099
- varav övriga	73	109	114
Sjukhusbibliotek totalt	131	131	116
- varav kvinnor/flickor	91	89	78
- varav män/pojkar	40	42	38
- varav övriga	0	0	0
Högskolebibliotek totalt	23 347	20 126	16 382
- varav kvinnor	17 307	14 734	11 932
- varav män	5 926	5 283	4 450
- varav övriga	114	109	0
Summa registrerade användare i <i>Legimus</i>	181 054	180 122	162 275

Källa: NDS via MSC

Kommentar till tabellen

Antalet användare i Legimus som registrerats via bibliotek ökade marginellt under 2021. För högskolebibliotekens del ökade antalet användare med 16 procent med antalet användare oförändrat eller något lägre. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Tabell 14. Antal registrerade användare som lånat via Legimus

	2021	2020	2019
Folkbibliotek totalt	55 364	56 310	53 904
- varav kvinnor/flickor	31 484	30 944	28 902
- varav män/pojkar	23 580	25 348	24 979
- varav övriga	300	18	23
Skolbibliotek totalt	36 507	37 835	35 833
- varav flickor	18 650	19 049	17 573
- varav pojkar	17 651	18 762	18 210
- varav övriga	206	24	50
Sjukhusbibliotek	93	86	83
- varav kvinnor/flickor	59	60	55
- varav män/pojkar	25	26	28
- varav övriga	9	0	0
Högskolebibliotek	18 237	14 226	12 737
- varav kvinnor	13 782	10 686	9 363
- varav män	4 395	3 489	3 326
- varav övriga	60	51	48
Övriga bibliotek	15	106	141
- varav kvinnor/flickor	11	67	99
- varav män/pojkar	3	38	41
- varav övriga	1	1	1
Summa	110 216	108 563	102 698

Källa: Qlik Sense

Kommentar till tabellen

Antalet låntagare ökade med två procent under 2021. Ökningen beror helt på att antalet låntagare på högskolebiblioteken ökade med 28 procent under året. Ökningen bedöms bero på att antalet högskolestuderande ökat under pandemin. Antalet låntagare minskade däremot 2021 på övriga bibliotek. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Tabell 15. Antal exemplar försålda talböcker

	2021	2020	2019
Till privatpersoner	66	92	52
Till bibliotek, BTJ	8 568	10 442	10 801
Summa	8 634	10 534	10 853

Källa: Underlag från BTJ

Kommentar till tabellen

MTM tillhandahåller talböcker till försäljning via en återförsäljare, BTJ, som laddat ner exemplar från legimus.se och sålt dem till biblioteken och privatpersoner. Försäljningen minskade med 18 (3) procent.

Punktskriftsböcker

Beståndet av punktskriftsböcker uppgick vid årsskiftet till 17 838 (17 099) titlar. Böckerna produceras i olika format och distribueras till användarna via MTM:s punktskrifts- och prenumerationservice, via folk- och skolbibliotek samt direkt till användaren genom ett envägslån av den aktuella titeln⁴. Under 2021 lånades 14 855 (15 245) volymer ut som engångslån. Det handlade om 2 551 titlar, då en titel ofta består av flera volymer. Via MTM:s punktskrifts- och prenumerationservice registrerades 832 (1 026) cirkulationslån, inklusive omlån. För dessa kan MTM inte få fram antal volymer.

Under året gjordes envägslån av 83 låntagare och cirkulationslån av 29 låntagare, totalt 112 aktiva låntagare. Vid årets slut var 750 punktskriftslåntagare registrerade vilket ska jämföras med 721 i slutet av 2020. Låntagarna består av såväl enskilda användare som folk- och skolbibliotek som förmedlar punktskriftsböcker. MTM tillhandahåller även punktskriftsböcker till försäljning. Ett gott samarbete med landets syncentraler, Synskadades Riksförbund och Specialpedagogiska skolmyndigheten bidrar till att punktskriftsanvändare får kännedom om möjligheten att låna punktskriftsböcker från MTM.

Tabell 16. Antal utlånade och försålda punktskriftsböcker samt antal punktskriftsläsare

	2021	2020	2019
Utlånade volymer	14 855	15 245	16 355
- varav barnböcker	*	*	*
Försålda exemplar	483	610	422
Antal punktskriftsläsare, totalt	793	721	693
- varav kvinnor	487	450	432
- varav män	300	264	254
- varav övriga	6	6	7

Källa: Mikromarc, NDS, CRS, CRM

* Uppgiften är inte möjlig att ta fram på grund av förändrade produktionsflöden

4 Envägslån innebär att ett exemplar av titeln skickas till användaren och när boken är färdigläst återvinns den.

Kommentar till tabellen

Under 2021 minskade antalet utlånade volymer med 3 procent jämfört med 2020 och 9 procent 2019. Antalet försålda exemplar av punktskriftsböcker minskade med 21 procent 2021. Beträffande punktskriftsläsare gallras endast avlidna låntagare bort från registret.

Taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

Myndigheten ska främja tillgången till punktskrift och taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning.

Tre nya taktila bilderböcker för barn med funktionsnedsättning har producerats i collageteknik: *Lilla spöket Laban får en lillasyster*, *Lilla tomten* och *På prao: ridskolan*. De två förstnämnda vänder sig till vår yngsta målgrupp, 0–6 år, och sistnämnda för barn från 6 år och uppåt.

Tabell 17. Bestånd, taktila bilderböcker

	2021	2020	2019
Bestånd, taktila bilderböcker	99	96	93
Försålda exemplar, antal	329	460	286

Källa: Mikromarc, CRM

Kommentar till tabellen

Försäljningen av taktila bilderböcker varierar något mellan åren. Inga taktila bilderböcker gallrades under året.

Främjande av teckenspråkig litteratur

MTM ska främja teckenspråkig litteratur.

MTM tillgängliggör teckenspråkig litteratur producerad av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i form av filmer i *legimus.se*. Utbudet omfattar 148 titlar och består främst av barn- och ungdomsböcker. Antalet lån av teckenspråkig litteratur via *legimus.se* uppgick 2021 till 11 (9) stycken.

Tillsammans med SPSM har MTM under året haft ett samproduktionsprojekt där två titlar av litteratur på svenskt teckenspråk har tagits fram: *Sommaren vid Sommen* av Camilla Dahlson samt den lättlästa versionen av Jan Guillous *Ondskan*. Under produktionsarbetets gång utvärderades de teckenspråkiga böckerna regelbundet av målgruppen. Böckerna utvärderades av både vana och ovana användare av det svenska teckenspråket.

MTM har i uppdrag att främja teckenspråkig litteratur. En del av projektet har också handlat om att se över vad som skulle krävas i termer av produktions- och distributionsprocesser om uppdraget skulle förändras till att också vara producerande.

Utveckling

Målet med myndighetens utvecklingsarbete är att förbättra leveransen av tillgängliga produkter och tjänster till läsarna, för att kunna ge bästa möjliga läsupplevelse oavsett vilken typ av lässvårighet personen har. Under 2021 har myndigheten tagit flera viktiga steg framåt i att modernisera den tekniska infrastrukturen bakom produkterna och tjänsterna.

Ett särskilt fokus har legat på kvaliteten i talböcker och punktskrift, där utvecklingsarbete skett för att förbättra de tekniska verktygen för produktion och kvalitetskontroll, såväl som utveckling av myndighetens interna rutiner, processer och uppföljning med leverantörer.

Nytt format för talböcker

MTM påbörjade 2020 ett utvecklingsarbete för att möjliggöra ett skifte av formatet för talböcker från Daisyformatet till Epub 3, som är mer framtidssäkert och innebär bättre tillgänglighet för läsarna på sikt. Projektet är omfattande och komplext eftersom det berör många olika led i produktions- och distributionskedjan, och påverkar ett flertal IT-system och externa leverantörer. Första delarna av övergången till Epub 3 blev klara 2021 men myndigheten fortsätter under 2022 med fler delar inom produktion, distribution och konsumtion av Epub 3 till slutanvändarna.

Tjänst för distribution av talböcker

Talboken kommer är en tjänst för läsare som inte har möjlighet att själva ladda ned talböcker via *Legimus*. Tjänsten är ett samarbete mellan MTM och landets lokala folkbibliotek som säkerställer att låntagaren får tillgång till önskade böcker. För närvarande fungerar *Talboken kommer* enbart för de som har en taldagstidningsprenumeration eftersom tjänsten förutsätter att låntagaren har tillgång till internet, användarstöd och en Daisyspelare/läsutrustning som är anpassad för tjänsten.

”

Talboken kommer är det bästa som hänt på länge. Jag är nästan blind och kan inte läsa själv längre.

Ullabritt Holmberg, lyssnar på talböcker genom tjänsten *Talboken kommer*.

MTM ska främja och bevaka teknikutvecklingen av nya medier för att öka tillgängligheten till litterära verk och dagstidningar för personer med funktionsnedsättning.

För att säkerställa förvaltningen av tjänsten *Talboken kommer* har ett plattformensbyte för bibliotekens administration av tjänsten genomförts. Det har framför allt betytt att MTM har reducerat antalet externa leverantörer och på så sätt säkrat en fortsatt drift och möjliggjort för ett framtida utvecklingsarbete.

Uppdatering av IT-plattformen *Legimus*

Arbetet med att byta teknisk plattform för *Legimus* har fortgått under året och under sista kvartalet har användartester genomförts. Plattformensbytet slutförs under 2022.

Produkthanteringssystem

Myndigheten har under 2021 implementerat ett nytt system för produktion av tillgänglig litteratur. Systemet ska effektivisera och automatisera en del arbetsmoment som är manuella idag.

Mobilapp *8 Sidor*

MTM har utvecklat och lanserat en modernare mobilapp för *8 Sidor*. Appen har bland annat förbättrad tillgänglighet och bättre stöd för nyare mobiltelefoner.

Talsyntes

MTM har under året moderniserat systemet som hjälper talsyntesrösterna att uttala ord på rätt sätt. Utvecklingsarbetet har skett i samverkan med KTH, och resultatet kommer under 2022 att göras fritt tillgängligt för både forskningsändamål och kommersiell marknad.

Tidskrifter

För verksamheten *Tidskrifter* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tidskrifter som varje år tillgängliggörs samt även utifrån den servicenivå som ett ökat utbud och förbättrade tjänster ger. Antalet tidningar man kan prenumerera på är oförändrat jämfört med 2020.

Tabell 18. Antal tidningar och prenumerationer

	2021	2020	2019
Taltidning, barn, 2 tidningar	82	83	95
- varav flickor	30	29	40
- varav pojkar	47	50	51
- varav övriga	5	4	4
Taltidning, vuxna, 3 tidningar	257	302	331
- varav kvinnor	159	193	213
- varav män	76	89	97
- varav övriga	19	20	21
Punktskriftstidning, barn, 1 tidning	9	12	13
- varav flickor	5	7	7
- varav pojkar	1	2	3
- varav övriga	3	3	3
Punktskriftstidning, vuxna, 2 tidningar	107	120	124
- varav kvinnor	71	82	82
- varav män	29	31	34
- varav övriga	7	7	8
Tidskrifter överförda till punktskrift i sin helhet	152	174	147
- varav kvinnor	99	115	99
- varav män	42	46	35
- varav övriga	11	13	13
8 Sidor, punktskrift	51	55	53
- varav kvinnor	26	28	24
- varav män	14	17	15
- varav övriga	11	10	14
Kamratposten och Knep och knåp, punktskrift i urval	35	38	36
- varav kvinnor	28	29	27
- varav män	7	9	8
- varav övriga	0	0	1
Summa	693	784	799

Källa: Agresso (antalet prenumeranter)

Kommentarer till tabellen

Efterfrågan har sjunkit jämfört med föregående år. Som ett led i detta gör MTM en översyn av aktuellt tidnings- och tidskriftsutbud i punktskrift; önskemål från användare kommer under 2022 att innebära ett delvis förändrat tidningsutbud. Många av tidningarna för vuxna läses av den äldre generationen. MTM:s erfarenhet från kontakter med användare är att uppsägning av prenumeration oftast sker med hänvisning till hög ålder. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas prenumeranter som inte har angett komplett personnummer, eller organisationer.

Stöd för inlästa kulturtidskrifter

MTM administrerar ett stöd för inläsningar och redigering av Kulturtidskrifter. Under 2021 har tolv kulturtidskrifter erhållit cirka 800 (630) tkr i stöd. Summan har ökat på grund av att en kulturtidskrift med tätare periodicitet har tillkommit.

MTM ska göra kulturtidskrifter tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Individuell service

Individuell service är verksamhet som genom hög personlig servicenivå bidrar till att skapa möjlighet till ökad delaktighet i samhället, exempelvis *Utskrivningstjänsten*, *Punktkassen* och *Punktväskan* samt spel och almanackor som anpassas efter målgruppens behov ingår i den individuella servicen.

Under hösten 2021 genomförde MTM i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), Synskadades riksförbund (SRF) och syncentraler i Västra Götaland en studiedag för personer som möter unga punktskriftsläsare. Studiedagen syftade till att informera om de olika produkter och tjänster som medverkande aktörer erbjuder och sprida kunskap om vilka resurser som står till buds för den som möter de här barnen. Att tidigt komma i kontakt med bokstäver, text och böcker är viktigt för att utvecklas till en läsande person. För punktskriftläsande barn är tillgången till punktskrift i omgivningen begränsad och barnet behöver omgivningens hjälp att ta del av det utbud som finns. Deltagarantalet under studiedagen var högt (över 80 personer) och efterfrågan på några av de produkter som presenterades ökade något efter studiedagen.

MTM informerade om de taktila produkter myndigheten erbjuder, i form av bland annat våra olika typer av punktskriftsböcker, taktila bilderböcker, *Punktklubben*, spelproduktion och de kostnadsfria nybörjarmaterialen *Punktkassen* och *Punktväskan*. Produkter som syftar till att inspirera till taktilläsning av text och bild och till lek där färdigheter som behövs för punktskriftsläsning används. *Punktkassen* och *Punktväskan* förmedlas via syncentralerna till familjer där ett barn förväntas bli punktskriftsläsare. Målgruppen är främst barn i förskoleålder.

Punktläsande barn i åldrarna fem till tolv år kan vara medlemmar i *Punktklubben* och får då paket med böcker, texter och andra läsinspirerande saker, som till exempel sällskapsspel, pyssel och recept.

För självständighet och delaktighet produceras punktskriftsalmanackor och sällskapsspel som MTM synanpassar. Oftast behöver både spelplan och tärningar samt instruktioner göras tillgängliga. Spel och almanackor säljs via återförsäljare. Det går också att varje vecka prenumerera på *Melodikryssets kryssruta* på punktskrift.

Tabell 19. Antal producerade artiklar

	2021	2020	2019
Almanackor i fem olika format	455	435	460
Synanpassade kortlekar	150	125	150
Sällskapsspel	256	124	170
Summa	830	684	780

Källa: Lagerlista Iris, inlevererade produkter

Kommentarer till tabellen

Vissa artiklar som finns i lager tillverkas endast vid behov. Efterfrågan på almanackor har minskat eftersom många läsare har gått över till att använda digitala almanackor.

Tabell 20. Antal prenumeranter och levererade produkter

	2021	2020	2019
Punktkassen*	31	31	36
Punktväskan*	32	27	34
Punktklubben totalt	31	30	27
- varav flickor	12	15	14
- varav pojkar	18	13	12
- varav övriga*	1	2	1
Melodikrysset totalt	43	46	41
- varav kvinnor	34	35	32
- varav män	9	11	9
- varav övriga*	0	0	0

Källa: Prenumerationslistor ur Agresso (2022-01-14), sammanställningar av beställningar via e-post, samt prenumerationslista ur MTM:s CRM.

*Punktkassen och Punktväskan delas ut via förmedlare, därav ingen fördelning efter kön.

Kommentarer till tabellen

Antalet medlemmar i Punktklubben varierar mellan åren beroende på hur många barn som finns i varje årskull. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas prenumeranter utan komplett personnummer eller organisationer.

Punktskriftstjänsten

Punktskriftstjänsten är en individuell, kostnadsfri service för personer med dövblindhet och personer med synnedbjudning. Genom tjänsten kan punktskriftsläsare få eget material överfört till punktskrift, exempelvis myndighetsdokument, taktila kartor, bruksanvisningar eller recept. MTM överför även *Dövas tidning* till punktskrift. Personer med dövblindhet har inga begränsningar när det gäller att beställa material. Personer med synskada kan beställa max 1 500 originalsidor punktskrift per person och år samt ett obegränsat antal kopior.

Kostnaden för *Punktskriftstjänsten* 2021 var 685 tkr* jämfört med 441 tkr 2020 och 643 tkr 2019, vilket var en ökning med 55 procent jämfört med 2020 och 7 procent jämfört med 2019. Styckkostnaden per punktskriftstjänstarende var 1 454 kr 2021 jämfört med 946 kr 2020 jämfört med 983 kr 2019, vilket innebär en ökning av kostnaden med 54 procent mellan 2021 och 2020 och 48 procent ökning 2021 jämfört mot 2019.

Tabell 21. Antal ärenden och registrerade användare till *Punktskriftstjänsten*

	2021	2020	2019
Antal ärenden	471	466	654
Antal registrerade användare	206	231	223

Källa: CRM

*Under perioden 2021-05-22–2021-06-21 var beställningssystemet ur funktion. Statistikunderlaget har kompletterats med uppgifter från manuell hantering av order.

Kommentar till tabellen

Antalet registrerade användare har minskat med 11 procent under året medan ärendena har ökat med 1 procent. Det är en efterfrågestyrd tjänst och behovet varierar. Det har varit 65 aktiva beställare under året och av dessa är 9 dövblinda punktskriftsläsare. Den ökade kostnaden är en följd av att leverantören höjt priset för produktion.

”

Taktila kartor väcker nyfikenhet över hur staden ser ut. Ibland har jag gått på ett ställe och när jag sedan tittar på kartan har jag tänkt ”aha, ja så är det”.

Ana Silva, läser taktila kartor.

Läsombud

Kvalitativa aspekter

Läsombudsverksamheten arbetar för att vuxna personer med intellektuella och/eller kognitiva funktionsnedsättningar inom LSS- och äldreomsorg får sin demokratiska rätt till läsning, litteratur och samhällsinformation tillgodosedd, utifrån sina egna förutsättningar. Inom läsombudsverksamheten informerar, inspirerar och stödjer MTM de läsombud och högläsare som läser högt i hela landet inom LSS- och äldreomsorg.

Myndigheten ska driva och utveckla funktionen läsombud.

Läsombudsverksamhet

Det finns i Sverige 3 969 registrerade läsombud/frivilliga högläsare/medlemmar i regionala och kommunala arbetsgrupper, en minskning med knappt 2 procent från 2020. Minskningen beror på en pågående registergenomgång, påbörjad under 2020, som ett led i en registeruppdatering. Under 2021 har 153 läsombud/frivilliga högläsare/medlemmar i arbetsgrupper avregistrerats och 59 har tillkommit.

Även under 2021 har coronapandemin påverkat läsombudsverksamheten och aktiviteter inom LSS- och äldreomsorg. Fysiska möten och arrangemang har fortsatt varit svåra att organisera med pandemins snabbt föränderliga förutsättningar. Dock har fem digitala inspirationsdagar och webinarier kunnat genomföras under året. Myndigheten har även organiserat två webinarier med läsfrämjande tema.

För tionde året i rad har MTM delat ut priset *Årets läsombud* för att främja läsning inom LSS- och äldreomsorg. Myndigheten har även under året gett ut två nummer av tidningen *Läsombudet* samt skickat ut ett nyhetsbrev. Under flera år har myndigheten samarbetat med Studieförbundet Vuxenskolan i två projekt med syfte att metodutveckla och sprida högläsning till vuxna med behov av extra stöd. Dessa två projekt, *Shared reading* i Jönköpings län och *Läslust hela livet* i Kalmar län, har nu nått sin slutfas som Arvsfondsfinansierade projekt. Dock planeras fortsatta aktiviteter i någon form även efter projektens slut.

” Det gav mycket energi att jobba läsfrämjande på det här sättet. Man har känt: ”det är så här det ska vara att vara bibliotekarie”.

Maria Lorentzon och Kajsa Bergh tilldelades utmärkelsen Årets Läsombud 2021 för sina digitala högläsningar.

Medier utbildning

MTM ska förse högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning med sådana exemplar av kurslitteratur som de behöver för att kunna ta del av litteraturen.

Prestationen *Medier utbildning* omfattar produkter och tjänster som myndigheten erbjuder och som används av studerande vid högskola och universitet.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Medier utbildning* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig litteratur som varje år tillförs beståndet. Vidare utifrån den servicenivå som ökat utbud och ökad samtidig tillgång till produkterna ger.

Under 2021 har MTM infört ett nytt produktionssystem som är ett stöd i produktionsprocessen för framställning av tillgängliga medier. Detta har varit resurskrävande under implementeringsfasen och lett till produktionsstörningar. Produktionstider har blivit längre och mängden producerade titlar har reducerats, prioriteringar har gjorts och högskolestudenternas beställningar har prioriterats och myndigheten har även minskat mängden av de mest resurskrävande titlarna.

Målsättningen är att ingen student med syn- eller läsnedsättning ska behöva vänta på sin kurslitteratur. MTM har fortsatt arbetet med att effektivisera produktions- och distributionsprocessen. Under pågående produktion skickas delar av boken löpande till studenterna i den ordning de önskar och dessa delar når studenten så tidigt som det är möjligt.

Landets lärosäten ansvarar för registrering av studerande till tjänsten *Egen nedladdning*. I december 2021 fanns det 23 347 registrerade användare med nedladdningskonto på universitets- och högskolebibliotek, att jämföra med 20 126 vid samma tidpunkt året innan, en ökning med 16 (22) procent. Antalet studenter som begär att få sin kurslitteratur i punktskrift varierar mellan åren. Produktionen av kurslitteratur i punktskrift är mycket kostnadsdrivande för myndigheten.

Förbättrad service till studenter

MTM samarbetar med Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), där MTM producerar litteratur för studerande på de utbildningar som MYH administrerar. MTM har även ett samarbete med folkhögskolor. Produktionen bekostas av skolorna och böckerna finns tillgängliga för lån i *legimus.se*. Samarbetet har resulterat i 35 (30) titlar.

Produktion och förvärv

MTM:s produktion av kurslitteratur för studerande vid högskola och universitet är efterfrågestyrd och baseras på de beställningar som inkommer från studenterna inför och under varje termin. Produktionen påverkas också av variationer i antalet studenter mellan åren och vilka utbildningar som de väljer att söka. Sammantaget leder det till att produktionsvolymen och kostnaderna för den varierar mellan åren.

MTM:s utgångspunkt är att tillgängliggöra kurslitteraturen för studenten

så snabbt som möjligt. Därför produceras talböckerna i första hand med syntetiskt tal vilket ger en kortare produktionstid samt lägre kostnad per talbok.

Dock finns det ett flertal högskoleämnen som är så komplexa att inläsning med talsyntes leder till en så låg kvalitet på den inlästa texten, att studenten får svårt att tillgodogöra sig innehållet i kurslitteraturen. I de fall en student med behov av anpassat material blir antagen till en kurs i ett sådant ämne är det oftast nödvändigt att producera hela eller stora delar av kurslitteraturen med mänskligt tal.

Tabell 22. Antal producerade och förvärvade titlar, *Medier utbildning*

	2021	2020	2019
Produktion talböcker	1 372	1 360	1 332
Produktion punktskriftsböcker	38	11	8
Produktion e-textböcker	98	88	80
Förvärv talböcker	9	6	4
Summa produktion och förvärv	1 517	1 465	1 424

Källa: Dynamics AX

Kommentar till tabellen

Produktionen och förvärven har totalt sett ökat med 4 procent jämfört med föregående år.

Tabell 23. Antal lån

	2021	2020	2019
Antal digitala lån, högskolebibliotek	74	131	208
Antal digitala lån, studenter vid högskolebibliotek	409 197	375 829	339 200
- varav kvinnor	313 046	284 497	252 014
- varav män	95 481	90 838	86 512
- varav övriga	670	494	674
Summa	409 271	375 960	339 408

Källa: Direktuttag från NDS av MSC

Kommentar till tabellen

Värdena för samtliga kategorier av digitala lån 2019–2020 har ändrats i jämförelse med angivna värden i årsredovisningarna för åren 2019–2020 på grund av ändrade förutsättningar för statistikuttag. Under 2021 har trenden att digitala lån endast sker via enskilda användare förstärkts. Bibliotekens andel av de digitala lånen utgjorde bara en bråkdel av lånen under 2021. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Dagstidningar

Myndigheten har till uppgift att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar för personer med en funktionsnedsättning som gör att de inte kan ta del av en vanlig dagstidning.

Prestationen *Dagstidningar* omfattar dagstidningar som myndigheten i samverkan med tidningsföretagen årligen producerar, tillgängliggör och distribuerar som taltidning samt det användarstöd myndigheten tillhandahåller.

Kvalitativa aspekter

Verksamheten *Dagstidningar* resulterar i en ökad användarnytta genom att varje år tillgängliggöra ett brett utbud av dagstidningar samt tillhandahålla den servicenivå som ett brett utbud och förbättrade tjänster ger. Utbudet har i stort varit oförändrat under året. Två tidningar har tillkommit och inga tidningar har upphört.

MTM följer regelbundet upp nöjdheten med prenumeranter och berörda tidningar. Resultatet av den uppföljningen har inneburit att två områden just nu prioriteras i utvecklingsarbetet.

Den läsutrustning som prenumeranterna i huvudsak använder sig av för att läsa tidningen, en så kallad Daisyspelare, upphandlades i samband med teknikskiftet 2013/2014. Spelarna fungerar fortfarande relativt väl men det är av stor vikt att MTM såväl kompletterar befintlig utrustning som förbereder för nästa generations läsutrustning. Därför pågår ett utvecklingsarbete med en "Lättanvänd Digital Läsutrustning".

Den ekonomiska stödmodellen för tidningsföretagen togs fram i samband med teknikskiftet 2013/2014. Förutsättningarna sedan dess har förändrats för såväl tidningarna som MTM. Stödmodellen upplevs som komplicerad för tidningarna då de ansöker om stöd och därefter redovisar stödet. Utformningen på den befintliga stödmodellen uppmuntrar inte heller till samverkan/samarbete mellan tidningarna och MTM. Av dessa anledningar pågår just nu en översyn av den ekonomiska stödmodellen.

Dagstidningar och kostnader

Taltidningar produceras med talsyntes och distribueras via internet. Det ger användaren möjlighet att prenumerera på valfri dagstidning oavsett var man befinner sig, läsa all redaktionell text i tidningen samt använda utrustning som passar individens egna behov. Taltidningsnämnden beslutar om stöd för utgivning av taltidningar i enlighet med förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning. MTM ansvarar för produktion, distribution och användarstöd, vilket sköts via upphandlade leverantörer.

Prenumeranterna kan också, vid behov, erhålla kostnadsfri mottagarutrustning. MTM ansvarar för upphandling, fördelning och vidareutveckling av de mottagare som behövs för att prenumeranterna ska kunna lyssna på taltidningen.

Tabell 24. Kostnad för taltidningsverksamheten exklusive OH-kostnader, tkr

	2021	2020	2019
Taltidningsverksamhet	31 692	31 294	39 319
- varav inköp nya mottagare	0	0	0
Bidrag till taltidningsföretag	5 581	6 229	6 153
Summa exklusive utbyte av mottagare	37 273	34 177	38 077
Summa inklusive utbyte av mottagare	37 273	34 177	38 077

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Kostnaden för taltidningsverksamheten exklusive inköp av nya mottagare har ökat med 9 procent under 2021 jämfört med 2020 och närmar sig därmed de kostnader som var innan pandemin och omlokaliseringen av myndigheten.

Kostnaderna var 2021 åter på ungefär samma nivå som 2019. Dock var de väsentligt lägre än kostnaderna före omlokaliseringen, då den totala kostnaden för taltidningsverksamheten exklusive OH kostnader var 47 411 tkr 2018 och 46 203 tkr 2017. Anledningarna till de minskade kostnaderna, jämfört med tidigare år för taltidningsverksamheten är flera:

- Eftersom det fortsatt under det första halvåret 2021 inte kunde genomföras hembesök för installation och utbildning på grund av pandemin har kostnaderna för detta varit lägre än normalt, även om kostnaden har varit högre än 2020.
- De uteblivna hembesöken har också medfört att antalet prenumeranter har minskat under det första halvåret. Det har också inneburit lägre kostnader för verksamheten. Glädjande är dock att antalet prenumeranter har ökat något under det andra halvåret då hembesöken har kunnat återupptas.
- Inga större marknadsförings- eller utvecklingsinsatser har påbörjats under året eftersom det råder en viss osäkerhet vad gäller framtida beslut om förändringar i verksamheten med anledning av taltidningsutredningen. Verksamheten har förutom utvecklingsarbetet med en mer lättanvänd digital läsutrustning och ytterligare tillgänglighetsanpassningar i stort fokuserat på att bibehålla kvaliteten på nuvarande tjänst och utformning.
- Inga inköp av utrustning eller andra investeringar på längre sikt har heller genomförts under året. I stort används fortfarande den utrustning som upphandlades i samband med teknikskiftet 2013/2014
- Tidningsföretagens ansökningar om ekonomiskt stöd har successivt minskat. Det är framför allt de delar som berör marknadsföringsstödet som har inneburit lägre kostnader för MTM.

Kostnadsutvecklingen kan också kopplas till kostnad per prenumerant.

Tabell 25. Kostnad per prenumerant, tkr.

	2021	2020	2019
Kostnad per prenumerant	9,5	8,5	8,5

Källa: Agresso och Textalk Vision

Kommentar till tabellen

Kostnaden per prenumerant är 10 procent högre jämfört med 2019.

Taltidningsnämnden

Taltidningsnämnden utses av regeringen och har sju ledamöter. Nämnden har under året haft fyra sammanträden.

Taltidningsnämnden har till uppgift att genom informationsinsatser försöka få tidningsföretag att starta utgivning av taltidningar

MTM genomförde olika informationsinsatser under 2021 för att befästa och förankra taltidningen som ett viktigt och, ur demokrati- och tillgänglighetsperspektiv, ständigt aktuellt medium. Två tidningar har tillkommit och inga har lagts ned.

Nämnden ska verka för att prenumeranter på taltidningar får utbildning och sådant stöd som underlättar för dem att tillgodogöra sig tidningarna och att sköta den tekniska utrustning som behövs för mottagningen

Innehållet i taltidningen är i princip detsamma som i dagstidningen. Prenumeranten kan välja mellan tre versioner av taltidningen: fullängds-, kort- eller profiltidning. Profiltidningen formas utifrån individuella val så att något eller några avsnitt av tidningen läses först.

MTM har en process för att underlätta och stödja tidningsläsarna. Varje ny prenumerant kontaktas för att utifrån en behovsprövning kunna fastställa vilket sätt att läsa taltidningen som passar bäst: via någon av apparna *Legimus* och *Akila*, via e-post, eller med Daisyspelare med internetuppkoppling. De flesta prenumeranter, ca 80 procent, väljer att läsa med en Daisyspelare. Om en sådan är aktuell, introduceras utrustning och taltidning vid personliga hembesök. Därefter har prenumeranten möjlighet att kontakta supportfunktionen Taltidningshjälpen. Användare av apparna *Legimus* och *Akila* får också stöd från Taltidningshjälpen.

För de prenumeranter som valt att behålla RATS-mobilen⁵ för att läsa taltidningen finns en särskild supportfunktion.

Det pågår också ett utvecklingsarbete med att ta fram en mer lättanvänd digital läsutrustning som harmoniserar med prenumeranternas behov och den tekniska utvecklingen på marknaden.

⁵ En RATS-mobil är en särskild mobiltelefon där användaren kan lyssna på sin taltidning. RATS-taltidningarna upphörde i samband med teknikskiftet, men tidigare prenumeranter har erbjudits möjlighet att fortsätta använda detta konsumtionsformat.

Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan för radio- och kassettidningar och andra taltidningar, Taltidningsnämnden. Nämnden har de uppgifter som följer av förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning.

Nämnden ska följa och analysera utvecklingen av verksamheten med utgivning av taltidningar

Under 2021 kom sammanlagt 127 dagstidningar ut som taltidningar. Taltidningarna täcker i det närmaste hela landet och de flesta av landets alla dagstidningar ges ut som taltidning. Taltidningsnämnden följer kontinuerligt prenumerantutvecklingen genom att inhämta uppgifter om antalet prenumeranter från myndighetens upphandlade produktions- och distributionssystem. Resultatet sammanställs kvartalsvis i nämndens statistikrapporter.

Av tabell 25 framgår att antalet prenumeranter har minskat mellan 2020 och 2021. Anledningen beror framför allt på pandemin. Få hembesök har kunnat genomföras under första halvåret 2020. Eftersom hembesöken är en betydelsefull del av det användarstöd som erbjuds prenumeranterna har det betytt att många potentiella prenumeranter inte har påbörjat prenumerationen. Det har också inneburit att en del av de som påbörjat sin prenumerering inte har kunnat komma igång med läsningen. Eftersom en stor del av prenumeranterna tillhör gruppen äldre ser MTM också ett stort tapp av befintliga prenumeranter. Myndigheten ser också att det har varit svårare för tidningarna att upprätthålla den servicenivå och de kontakter som behövs för verksamheten.

Glädjande är att under andra halvåret 2021 då hembesöken blev möjliga att genomföra ökade antalet prenumeranter något.

Sammantaget har detta inneburit en minskning av antalet prenumeranter med 102 abonnenter under 2021.

Tabell 26. Antal tidningar och prenumeranter

	2021	2020	2019
Antal tidningar	127	125	125
Antal prenumeranter	3 933	4 038	4 491
- varav kvinnor	1 796	1 837	1 983
- varav män	1 828	1 854	2 080
- varav övriga	309	347	428

Källa: Textalk Vision

Kommentar till tabellen

Prenumerantstatistiken för taltidningar är uppdelad på kvinnor och män och visar till stora delar på en jämn fördelning mellan könen. En viss osäkerhet i den könsuppdelade statistiken, vilket bland annat beror på att en prenumerering kan användas av flera personer i hushållet, finns dock. En andel av prenumereringarna innehåller av institutioner som bibliotek och äldreboenden, dessa har minskat med 13 procent under 2021 och redovisas i kategorin övriga. Två tidningar har tillkommit och inga har lagts ned under året.

Utveckling av prenumerationspriset

I förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning finns ingen reglering av priset på taltidningen, vilket var fallet i den tidigare förordningen. Taltidningsnämnden begär årligen av tidningsföretagen in vad prenumerations-

priset är på papperstidning, e-tidning och taltidning samt undersöker om det förekommit några kampanjpriser på taltidningen.

MTM ser inte att priset på taltidningen i relation till andra former på tidningen har förändrats i någon nämnvärd utsträckning från föregående år. I stort är priset detsamma som för papperstidningen. I taltidningsutredningen föreslås att MTM ska ha större möjlighet att samverka och påverka kring prissättningen eftersom priset kan upplevas som högt och målgruppen för taltidningen ofta är priskänslig.

Kunskapscentrum och främjande

Myndigheten ska vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier. Myndigheten ska sammanställa och sprida information om tillgängliga medier och deras målgrupp.

MTM har i uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgänglig läsning. Det innebär bland annat att myndigheten samlar, sprider och förmedlar kunskap om läsarnas behov och om tillgängliga produkter och tjänster.

Inom det forskningsfrämjande arbetet har MTM under 2021 initierat en forskningsöversikt om tillgänglig kris- och samhällsinformation. Rapporten samfinansieras av MSB och forskningen har utförts av professor Yvonne Eriksson från Mälardalens högskola och Catharina Höög Nyström från Stockholms universitet. MTM har ett samverkansavtal med Mälardalens högskola. Inom ramen för detta avtal har Yvonne Eriksson under 2021 även genomfört en studie om bildbeskrivningar för personer med dyslexi.

Under året har även Åsa Wengelin, professor i svenska vid Göteborgs universitet gjort en pilotstudie om lättläst. Genom intervjuer med författare och redaktörer till lättläst litteratur undersöks skrivprocessens olika stadier i syfte att ta reda på hur de skapar lättläst text och hur lättlästförfattare förhåller sig till riktlinjer och skrivregler.

Under 2021 har MTM:s industridoktorand i talkommunikation vid KTH publicerat två artiklar inom talsyntesområdet. MTM har också deltagit i det Vinnova-finansierade projektet *Djupinlärdd talsyntes för lång och informationsrik text på svenska* (2019–2024).

MTM har under året regelbundet deltagit i samverkansinitiativet *Syntolkning för tillgänglig kommunikation och social inkludering* vid Lunds universitet, liksom i Vetenskapsrådets nätverk för FoU-myndigheter, där MTM även ingår i en av arbetsgrupperna. MTM har även under året medverkat i undervisnings- och forsknings-sammanhang vid universitet och högskolor och föreläst om tillgänglig läsning samt om forskningsbehov.

I myndighetens arbete som rör att samla och sprida relevant kunskap om läsarnas behov och upplevelser av tillgänglig litteratur, nyheter och samhällsinformation har det under året genomförts ett flertal undersökningar, däribland en studie som Begripsam utförde på uppdrag av MTM med syfte att ge en fördjupad förståelse för vilka behov som finns för att ta till sig skrivna text och få en god, anpassad läsupplevelse.

Medverkan på Bokmässan och digitala konferenser är ett sätt för MTM att sätta frågan om tillgänglig läsning och den demokratiska rätten till information på agendan.

Under 2021 har MTM arrangerat både webinarier, studiedagar och konferenser och deltagit med tre livesända samtal på Bokmässan.

Därtill medverkade MTM på Svenska Daisykonsortiets (SDK) årliga konferens som ägde rum den 4 november 2021 i form av en hybridkonferens.

MTM arrangerade i samarbete med Myndigheten för press, radio och tv en digital konferens riktad till mediebranschen, på temat *Gör din nyhetswebb tillgänglig för alla!* Konferensen, som ägde rum den 3 december 2021, är ett led i arbetet med att främja universell utformning av nyheter, och här lyftes bland annat standarder och riktlinjer för tillgänglig webbpublicering fram. Den beskrivs närmare på sidan 50.

Under 2021 avslutades utredningen om tillgänglighetsdirektivet, i vilken MTM har medverkat med en expert, och som led i detta bedrivit ett omfattande internt analysarbete. Under året har MTM via webbplatsen och i form av digitala presentationer erbjudit förlag och andra aktörer i bokbranschen, såsom digitala abonnemangstjänster och bibliotek, information om tillgänglighetsdirektivet samt dess krav på e-böcker och ändamålsenlig programvara.

MTM har under pandemin samlat och spridit kunskap kring tillgänglig samhällsinformation där myndigheten ser en ökad efterfrågan inom offentlig sektor.

För att framgångsrikt agera som ett kunskapscentrum för tillgängliga medier externt behöver MTM också göra detsamma internt. Myndigheten samlar och sprider kunskap om läsarnas behov av tillgänglig läsning, om hur MTM på bästa sätt främjar universell utformning och hur myndigheten sammanhållet agerar som ett kunskapscentrum.

MTM har varje vecka interna kunskapsdelningsmöten som syftar till att sprida kunskap och information om verksamheten och gemensamma frågor för organisationen. Under 2021 har myndigheten vid dessa tillfällen haft fyra olika forskare som kommit och föreläst på olika relevanta teman. Kunskapsdelningsmötena har också handlat om att arbeta fram nya arbetssätt som en konsekvens av pandemin, MTM:s organisationskultur och verksamhetsplanen. Mötesformen varierar från mer traditionella informationsmöten till dialogmöten, modererade samtal och workshopar.

Stöttande strukturer i form av till exempel mötesformer och arbetssätt som syftar till samarbete och lärande samt att ha plattformar för att samla och dela kunskap är viktigt för vårt interna kunskapscentrum. Därför jobbar MTM systematiskt med att utveckla mötesformer och stimulera till att, medarbetare emellan, dela kunskap eller efterfråga kunskap, till exempel via Teams.

Punktskriftsnämnden

Punktskriftsnämndens ledamöter har under 2021 fått ett nytt treårigt förordnande. Ledamöterna representerar organisationer, myndigheter och institutioner inom det taktila området. Nämnden består av tretton personer, tio ledamöter och tre ersättare. Punktskriftsnämnden har under året haft fem sammanträden.

Nämnden har organiserat tre arbetsgrupper för olika ändamål som samtliga har varit aktiva under året. En av arbetsgrupperna syftar till att gynna

Inom MTM finns en nämnd för punktskrift och taktilläsning, Punktskriftsnämnden. Punktskriftsnämnden har till uppgift att främja och utveckla taktilläsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade.

samverkan mellan institutioner och organisationer som kommer i kontakt med punktskriftsläsande barn. Denna grupp har framgångsrikt genomfört en digital studiedag *Så får vi fler barn att läsa taktilt* riktad till bland annat personal på syncentraler. Sändningen beskrivs närmare på sidan 32.

Nämnden har vidare en arbetsgrupp för matematikundervisning. Matematik är av tekniska skäl fortfarande det mest utmanande området att göra tillgängligt.

Nämnden har också en arbetsgrupp för punktskriftslayout. Punktskrift läses i allt större omfattning som digital text på punktskriftsskärm och det finns ett behov av nya riktlinjer för detta, samtidigt som det finns behov av att förbättra riktlinjer för layout av punktskrift för läsning på papper.

Nämnden har tagit initiativ till att förbättra stödet för läsning och skrivning av digital text med punktskrift. Den svenska tabellen för svensk punktskrift för det open source-system för punktskrift som heter Liblouis ska förbättras. Detta system används i en mängd olika verktyg och produkter. Ett fungerande stöd kommer inte minst att förbättra möjligheterna för barn med synnedsettnings som vill skriva punktskrift digitalt.

Nämnden har deltagit i ett seminarium om bildbeskrivning tillsammans med MTM:s vetenskapliga råd och MTM:s brukarråd. Punktskriftsnämnden har, som en del i FoU-arbetet med bildbeskrivning, tagit initiativ till att göra en teknikspaning över möjligheter att förmedla visuell information genom bildbeskrivningar på olika interaktiva sätt. Nämnden har vidare på MTM:s förfrågan givit förslag på prioriteringar av de utvecklingsförslag som ges i rapporten *Bildbeskrivning för tillgänglighet*.

Förberedelser har även gjorts för insatser inom området ”utbildning i punktskrift för vuxna med förvärvad synnedsettnings”. En kartläggning och insamling ska göras av utbildningsmaterial inom punktskrift i Sverige, som grund för en kommande undersökning av behov inom utbildning i punktskrift.

Nämnden är part i samverkansinitiativet *Syntolkning och bildbeskrivning för tillgänglig kommunikation och social inkludering* vid Lunds universitet som startade 2019 och som har genomfört flera aktiviteter under året.

Nämnden besvarar kontinuerligt frågor från allmänhet och företag, bland annat om taktillmärkning och skyltning, samt om punktskrift på andra språk än svenska.

Nämnden ska särskilt utarbeta riktlinjer för den svenska punktskriften

I nämndens skriftserie publiceras riktlinjer för svensk punktskrift och framställning av taktilla bilder.

Under året har en undersökning påbörjats av behov och möjlig användning av punktskrift på älvdalska, med syftet att ta fram rekommendationer för hur man kan skriva punktskrift på älvdalska. Arbetet syftar även till att ta fram principer för att inkludera minoritetsspråk i den svenska punktskriften.

Nämnden ska medverka till internationellt samarbete inom området

MTM/Punktskriftsnämnden är medlem i SIS, Svenska institutet för standarder, och Punktskriftsnämnden deltar i den tekniska kommittén för hjälpmedelsstandardisering, SIS/TK 344, i SIS/TK 380 Ergonomi och dess

arbetsgrupp AG 2, Ergonomi vid människa-systeminteraktion, samt i det pågående standardiseringsprojektet *Tactile lettering* inom CEN, den europeiska standardiseringen.

Nämnden har bidragit till konferensen *Tactile Reading 2021* som genomförts i Norge under året. Konferensen initierades av Punktskriftsnämnden med syftet att skapa en återkommande internationell konferens, som en plattform för utveckling och kunskapsutbyte inom det taktila området. Nämnden har under året accepterat att bli referensgrupp för *Tactile Reading* tillsammans med Offentlig utvalg for punktskrift i Norge.

Nämnden har under året deltagit i en online-konferens för punktskriftsnämnderna i de nordiska länderna, en årligen återkommande konferens för kunskapsutbyte.

Vetenskapligt råd

MTM:s vetenskapliga råd består av generaldirektören, som är ordförande, samt nio ledamöter knutna till discipliner som på olika sätt berör myndighetens verksamhetsområden och målgrupp. Vetenskapliga rådet har haft tre möten under året. Rådet har vid sina möten varit rådgivande inom flera för myndigheten aktuella områden. Samtliga träffar har varit digitala på grund av pandemin.

Brukarråd

I enlighet med myndighetens förordning med instruktion finns ett rådgivande organ som benämns Brukarråd. Det rådgivande organet ska främja kontakter med målgrupper, intresseorganisationer och förmedlare, samt bistå myndigheten i frågor som rör det nationella kunskapscentret.

Rådet består av generaldirektören, som är ordförande, en mötesledare och en sekreterare, båda från MTM, samt åtta ledamöter som representerar målgruppen respektive förmedlare. Brukarrådet har under 2021 haft tre ordinarie möten och ett extramöte där tillgänglighetsdirektivets (EAA:s) konsekvenser för läsarna och MTM:s roll diskuterades. Alla mötena har varit digitala med anledning av pandemin.

Vid halvårsskiftet gick ledamöternas förordnanden ut, av dessa har fem förordnanden förnyats och tre nya ledamöter tillsatts. Som en del av introduktionen till Brukarrådet har rådets sekreterare haft individuella möten med de nya ledamöterna under hösten.

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns Vetenskapligt råd. Det rådgivande organet ska verka för att myndigheten bevakar och sprider relevant forskning om lättläst litteratur och nyhetsförmedling och om övriga tillgängliga medier och deras målgrupper.

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns Brukarråd. Det rådgivande organet ska främja kontakter med målgrupper, intresseorganisationer och förmedlare och bistå myndigheten i frågor som rör det nationella kunskapscentret.

Övrig återrapportering

MTM ska integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv i sin verksamhet.

I detta avsnitt redovisas myndighetens arbete med jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv. Här redovisas även myndighetens kommunikationsverksamhet, samverkan, arbete inom Agenda 2030 samt uppdraget utifrån strategin om systematisk uppföljning av de funktionshinderspolitiska målen

Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv

Jämställdhet

MTM har under året fortsatt arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i myndighetens verksamhet. Fokus har legat på att identifiera områden kopplade till de jämställdhetspolitiska målen där MTM kan bidra till förändring, med utgångspunkt i den kartläggning och sammanfattning som gjordes 2019 av myndighetens jämställdhetsarbete under de tre senaste åren. Under 2021 har också arbetet fortsatt med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i planeringen och styrningen av verksamheten.

Språklig mångfald

MTM har fortsatt att utveckla beståndet på andra språk än svenska och engelska i *Legimus*. Under 2021 producerades totalt 48 titlar⁶. Från MTM:s systerbibliotek i Finland, Celia, har totalt 92 talböcker förvärvats, främst på finska⁷.

Tabell 27. Antal producerade titlar inom området språklig mångfald

	2021	2020	2019
Antal producerade titlar, språklig mångfald	48	59	99

Källa: Dynamics Ax

Kommentar till tabellen

Antalet producerade titlar sjönk under året med 19 procent vilket är i linje med planerad produktion under 2021. Pandemin har dels påverkat produktionen av titlar på språk där det endast finns enstaka inläsare, dels anskaffningen av produktionsunderlag. Därtill har utgivningen av titlar på de nationella minoritetsspråken som är aktuella för produktion varit begränsad.

6 QlikSense, Dynamics AX

7 Dynamics AX, Dynamics 365

MTM ingår i det internationella samarbetet Accessible Books Consortium (ABC) Global Book Service och har via ABC laddat ner totalt 14 titlar.

Tabell 28. Antal titlar förvärvade från ABC Global Book Service

	2021	2020	2019
Antal förvärvade titlar	14	19	32

Källa: Dynamics Ax

Kommentar till tabellen

Sedan 2019 är det endast tillåtet att förvärva titlar som efterfrågats av en behörig användare och inte uppfylla ett latent behov.

Nordisk samverkan inom språklig mångfald

Celia (Finland) och MTM har under 2021 samverkat kring urval och inläsare av talböcker på nordsamiska. En titel är under produktion.

Barn- och ungdomsperspektiv

Under det gångna året har MTM arbetat utifrån MTM:s barn- och ungdomsstrategi 2018–2021. De strategiska målen för perioden har varit:

- Stimulera till läsning genom läsfrämjande arbete, kvalitativ produktion, samt distribution och tjänster som speglar unga användares behov och önskemål.
- Utveckla samverkan med förmedlare och externa aktörer för att fler barn och unga med syn- eller läsnedsättning ska få tillgång till tillgängliga medier och bli aktiva användare av MTM:s tjänster.

Under året har det läsfrämjande arbetet fortgått och bedrivits i flera olika kanaler. På *legimus.se* publiceras kontinuerligt boktips för barn och unga samt lästips inom olika teman eller kring nyheter rörande barn- och ungdomslitteratur. MTM har dessutom kontinuerligt läst in boktips för barn och unga till taltidningen *Popcorn*.

Instagramkontot *legimus_ung* hade vid slutet av år 2021 totalt 1 457 följare, vilket är mer än 200 fler än vid samma tid föregående år. Twitterkontot *Legimus lärarrum* har varit aktivt i cirka ett år och vänder sig främst till skolpersonal som arbetar med tillgänglig läsning. Vid årets slut hade kontot 89 följare, vilket är ungefär 20 fler än vid förra årsskiftet.

Punktklubbens arbete med att främja läsande av och väcka nyfikenhet kring punktskrift har fortsatt, och klubben hade under året 31 medlemmar i åldern fem till tolv år. Medlemmarna har under året fått sex åldersanpassade utskick innehållande bland annat böcker, spel och pyssel.

MTM har under året samverkat med Statens kulturråd kring *Barn- och ungdomsbokskatalogen 2021/22*. Katalogen sprids främst via folk- och skolbibliotek, och finns även på SJ-tåg runt om i landet. Målet med samarbetet är

att majoriteten av de titlar som presenteras i katalogen ska finnas tillgängliga som talbok och punktskriftsbok när katalogen släpps i samband med Läslovet på hösten. Förutom detta arbete bidrog MTM:s barnbibliotekarier med en redaktionell text om MTM:s lättlästa nyhetstidning *8 sidor till Barn- och ungdomskatalogen 2021/22*.

Under 2021 fortsatte ytterligare ett samarbete med Kulturrådet rörande det nationella initiativet Bokstart, som syftar till att stärka små barns språkutveckling. MTM bidrar i arbetet med kunskap och material rörande främst taktill läsning i Bokstarts kanaler. MTM har under 2021 avslutat sin del av arbetet, och det kommer att publiceras av Kulturrådet under 2022.

Även i andra sammanhang har MTM samarbetat med olika aktörer. När Skolverket, Läsrörelsen, Svenska Akademien och En bok för alla under hösten gemensamt gav ut boken *En bro av poesi*, som skickades till landets alla sexåringar, bidrog MTM genom att tillgängliggöra boken som talbok och punktskriftsbok. MTM har samarbetat med Barnens bibliotek och Region Västra Götaland kring deras projekt *Sommarboken*, genom att sprida information samt genom att tillgängliggöra titlar inom årets sommarbokstema. MTM var dessutom med och pratade om *Legimus* och talböcker i ett avsnitt av *Dyssepodden*, en podcast om dyslexi.

Under året har MTM arrangerat studiedagar och webinarier som riktat sig till personer som jobbar med barn och unga. Den 18 november arrangerade MTM genom Punktskriftsnämndens barngrupp tillsammans med SPSM och Synskadades riksförbund en digital studiedag kring det stöd som finns för att hjälpa fler barn att lära sig läsa punktskrift. Sändningen nådde 80 personer live och har visats 141 gånger på Youtube. Den 9 december arrangerade MTM en studiedag för pedagoger och bibliotekarier som arbetar med barn som läser talböcker. Sändningen nådde 125 personer live och har visats 147 gånger på Youtube. Under våren arrangerades även ett välbesökt webinarium om språkstörningar.

Tabell 29. Antal registrerade användare (barn och unga) av *Egen nedladdning*

	2021	2020	2019
Antal personer under 18 år totalt	79 135	85 411	82 287
- varav flickor	33 261	35 245	34 238
- varav pojkar	45 827	50 104	47 994
- varav övriga	47	62	55

Källa: MSC

Kommentar till tabellen

Under 2021 gallrades 20 887 konton för användare under 18 år på grund av inaktivitet. Under året har normal registervård utförts. Med flickor respektive pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis asylsökande med LMA-nummer.

Kommunikationsverksamhet

MTM:s kommunikationsinsatser riktar sig till läsare, förmedlare, samarbetspartners och övrig omvärld. Syftet med insatserna är att öka medvetenheten om behovet av tillgänglig läsning i samhället, informera om myndighetens produkter och tjänster, samt att nå fler läsare som kan ha nytta och glädje av MTM:s utbud. Dessutom görs insatser för att stötta bibliotek, skola, omsorg, organisationer och övrig omvärld i arbetet med att nå fler inom myndighetens olika målgrupper. Även om kommunikationsinsatserna under 2021 fortsatt huvudsakligen genomförts i digitala kanaler har MTM kunnat arrangera konferenser, studiedagar och även delta på Bokmässan. Detta har möjliggjort digitala möten med myndighetens olika målgrupper.

MTM ska inom sitt verksamhetsområde lämna information och råd till bibliotek och organisationer.

MTM:s webbplatser

För såväl *mtm.se* som supportwebben för dagstidningar som taltidning kan MTM se ett minskat antal besökare. Däremot ökar antalet besök på *legimus.se*. Under året har sorteringen och startsidan på *mtm.se* gjorts om. Arbetet med strukturen fortsätter under 2022.

Mtm.se

Antalet besök på *mtm.se* har minskat med knappt 20 procent under 2021. Webbplatsen hade under året 189 684 besök och 421 732 sidvisningar, det senare en minskning med cirka 20 procent. Dock har inte statistik för 14 dagar i mars kommit med på grund av ett fel i Google Analytics. Under 2020 gjordes det en omstrukturering av sajten som gav brutna länkar. Dessa har åtgärdats i slutet på 2021.

Supportwebben för dagstidningen som taltidning

Antalet besök på supportwebben har minskat med cirka 9 procent under 2021. Webbplatsen hade under året 4 749 besök och 12 413 sidvisningar, det senare en minskning med cirka 9 procent. Dock fattas 14 dagar i mars på grund av problem med Google Analytics.

Legimus.se

Antalet besök på *Legimus.se* har ökat med cirka 6 procent under 2021. Webbplatsen hade under året 1 876 530 besök och 11 404 320 sidvisningar, det senare också en ökning med cirka 6 procent.

Tidskrifter

MTM har tre tidskrifter: *Läsliv*, *Vi punktskriftsläsare* och *Läsombudet*. Tidskrifterna informerar om myndighetens verksamhet och nyheter kring tillgänglig läsning samt ger inspiration till förmedlare och läsare om olika sätt att läsa.

Läsliv utkom med tre nummer under 2021. Tidningen vänder sig till personal på skolor, bibliotek, organisationer och inom omsorg, samt till en intresserad allmänhet. *Läsliv* har 7 388 prenumeranter av den tryckta tidskriften. 205 prenumeranter får tidningen inläst som taltidning med text.

Vi punktskriftsläsare ges ut i samarbete av MTM och Punktskriftsnämnden med två nummer per år. Tidskriften riktar sig till punktskriftsläsare, anhöriga och personer som kommer i kontakt med punktskrift i sitt yrke. Tidskriften har 327 punktskriftsprenumeranter och 169 svartskriftsprenumeranter.

Läsombudet utkom med två nummer under 2021 och skickas till 3 995 läsombud och högläsare. Den vänder sig till omsorgspersonal och andra som ger lässtöd till personer som själva har svårt att läsa.

Sociala medier och nyhetsbrev

Kommunikationen på myndigheten sker genom flera digitala kanaler med målgruppsanpassat innehåll och upplägg. Under året har en ökad kommunikation med målgrupperna skett genom sociala medier, bland annat med hjälp av rörlig bild. De sociala medie-plattformar som används är Facebook (7 100 följare), LinkedIn (1 883 följare) samt Youtube (529 prenumeranter).

MTM:s digitala nyhetsbrev når drygt 10 600 prenumeranter, som representerar olika intressegrupper. Under 2021 gjordes fyra utskick av detta nyhetsbrev. Nyhetsbrevet har utvärderats genom en digital enkät och har fått över 4 av 5 i genomsnittligt betyg vad gäller innehållets relevans och texternas begriplighet.

Konferenser, föreläsningar, studiedagar och studiebesök

Under 2021 har MTM ställt om verksamheten med konferenser, studiedagar och webinarier för att bli huvudsakligen digitala. Planerade programpunkter har kunnat genomföras per videolänk, med undertextning och teckenspråkstolkning live. MTM har däremot avstått från att medverka med en monter på traditionella mässor, i den mån de hållits trots pandemin. Dels med hänsyn till restriktionerna, dels för att kunna säkerställa tillgängligheten till innehållet i vårt utbud, vilket digitala sändningar garanterar.

I december arrangerade MTM i samarbete med Myndigheten för press, radio och tv en konferens om tillgänglig nyhetswebb. Konferensen var den första i sitt slag och syftade till att fler publicister skulle bli medvetna om vikten av att göra sina webbplatser tillgängliga för alla. Konferensen hade 67 deltagare från både nyhetsföretag som Schibsted, Bonnier News och lokaltidningar, liksom representanter för statliga myndigheter, föreningslivet och kommunala förvaltningar. Under hösten 2021 arrangerade MTM även två digitala studiedagar, dels om skolelever som läser talböcker, dels om hur fler barn kan lära sig läsa punktskrift. Utvärderingar av dessa studiedagar visar att såväl pedagoger, bibliotekarier men också personer som arbetar på syncentraler och inom omsorgen har deltagit.

De tre ovan nämnda sändningarna har utvärderats genom digitala enkäter och samtliga har fått över 4 av 5 i genomsnittligt betyg.

MTM deltog även i Svenska Daisykonsortiets (SDK) årliga konferens som för första gången anordnades i hybridform. Ett trettiotal medverkande och deltagare fanns på plats och 150 personer anslöt digitalt. Sändningen var den mest tillgängliga som SDK arrangerat genom åren, dels tack vare live tolkning till teckenspråk och live skrivtolkning, dels genom att den gick att ta del av oavsett var man befann sig. I år var temat *Tillgängligare läsning för läsaren* med ett särskilt fokus på att delge kunskap kring läsarnas svårigheter och behov av tillgängliga lösningar.

2021 deltog MTM på Bokmässan med tre tillgängliga seminarier som sändes live och vardera nådde 170 personer live. Särskild uppmärksamhet fick samtalet om litteratur på svenskt teckenspråk, ett ämne som både *Biblioteksbladet* och *Svensk Bokhandel* lyft i efterhand.

MTM deltog också i digitala sändningar under Almedalsveckan. En sändning arrangerades i samarbete med Regeringskansliet på temat *Tillgänglig demokrati de kommande 100 åren*, där bland andra 8 *Sidors* chefredaktör Marie Hillblom medverkade. En andra sändning gjordes i samarbete med Region Skåne på temat *Bättre möjligheter till läsning – också i digitala tider*. Samtalet fokuserade på hur det offentliga Sverige kan öka tillgängligheten till läsning trots pandemin.

MTM arrangerade även webinarier under våren på temat *Språkstörning och Läsglädje* samt *Shared Reading* vilka nådde 180 respektive 120 personer live.

Samtliga sändningar har publicerats på MTM:s Youtubekanal. De finns tillgängliga under varierande tid, beroende på de medverkande talarnas önskemål. Sammanlagt har MTM:s sändningar visats 4 391 gånger under 2021.

MTM och omvärlden

MTM har under 2021 stärkt vår samverkan i strategiskt viktiga frågor för myndigheten och analyserat var samverkan ger bäst effekt utifrån världsläget, där pandemin har fortsatt att sätta tillgänglig samhälls- och krisinformation på agendan. MTM har arbetat med att föra ut sin kunskap om sina läsare och deras behov och genom olika typer av samverkan försökt stärka andra aktörer att själva ta kliv i sitt tillgänglighetsarbete. MTM som kunskapscentrum har efterfrågats av flera aktörer under året, både inom privat och offentlig sektor.

Samhällsinformation - krisinformation under pandemin

MTM inledde under 2020 ett samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) kring att erbjuda krisinformation i alternativa format till läsare i behov av tillgängliga format. Samarbetet har fortsatt under 2021 och innebär att MTM idag skickar ut nyheter från *krisininformation.se* om pandemin i formaten punktskrift och inläst.

MTM har inte från regeringen ett utpekad uppdrag kring kriskommunikation utan samarbetet har skett på myndigheternas initiativ. MTM ser här att myndigheten proaktivt kan bidra till pandemihanteringen och genom det ta sig an uppdraget kring att främja tillgänglig samhällsinformation hos andra aktörer. Under 2021 har MTM tillsammans med MSB även samverkat kring en forskningsöversikt över tillgänglig samhällsinformation. Översikten skrivs av forskare på Stockholms universitet och Mälardalens högskola.

Under 2021 har MTM också arbetat med att föra ut kunskap om hur läsarna upplevt informationsflödet under pandemin. MTM har initierat och medverkat vid ett antal webinarier på temat och delat med sig av den kunskap myndigheten förvärvat under pandemin, bland annat har MTM delat resultatet av den studie kring hur myndighetens målgrupper uppfattat informationen under krisen som genomfördes under 2020 och slutrapporterades under 2021.

MTM har fortsatt samverka med andra myndigheter kring myndighetens målgruppers behov av information under pandemin.

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda personer med synnedsättning kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället.

Utredningen kring det europeiska tillgänglighetsdirektivets implementering i svensk lagstiftning

I maj 2021 lämnade den statliga utredningen kring implementeringen av det europeiska tillgänglighetsdirektivet över sitt betänkande till regeringen. MTM har medverkat i utredningen genom en expert och genom att ta fram underlag kring e-bokens tillgänglighet. Myndigheten har även lämnat ett remissvar på betänkandet och analyserat hur direktivet kan komma att påverka MTM och den svenska bokbranschen samt samverkat med aktörer internationellt, nationellt och i Norden för att gemensamt följa hur direktivet implementeras och tolkas runt om i Europa.

Regeringsuppdrag att se över taltidningsverksamheten

I mars 2021 lämnade myndigheten in utredningen *En taltidning i takt med tiden* till Kulturdepartementet. Förslagen i utredningen innebär bland annat förändringar som skulle öppna upp för fler publikationer än vad som är möjligt idag. Förslagen innebär också en möjlighet för fler läsare att ta del av region- och kommuntaltidningar via taltidningstjänsten och förslag på hur samhällsinformation kan integreras i tjänsten.

Överenskommelse om samverkan med andra myndigheter

Under året har MTM fortsatt sin samverkan med Kungliga biblioteket (KB), Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), Mälardalens högskola och Institutet för språk och folkminnen (ISOF) inom ramen för de överenskommelser om samverkan som myndigheten ingått.

Syftet med överenskommelserna är att samverka kring sakfrågor där MTM kan driva frågor tillsammans eller gemensamt arbeta för att nå bättre effekt för målgrupperna. Under 2021 har det handlat om till exempel dialog kring remissvar för strategiskt viktiga frågor såsom pliktleverans, europeiska tillgänglighetsdirektivet och omstartsutredningen med KB och frågor kring lättläst med ISOF. Tillsammans med SPSM har MTM under 2021 genomfört ett projekt där myndigheten producerat två titlar av teckenspråkig litteratur.

Standardisering

Under 2021 har SIS genomfört en analys av vilka standarder som har bäring på MTM:s uppdrag. Detta för att säkerställa att MTM medverkar i rätt sammanhang inom nationell och internationell standardisering. Kartläggningen kommer att slutredovisas under början av 2022. MTM har fortsatt sin medverkan i de fem standardiseringskommittéer hos SIS som myndigheten tidigare deltagit i kring standarder som handlar om tillgänglighet och följer fortsatt internationella sammanhang kring tillgänglig läsning.

Regeringen gav den 25 juni 2020 MTM i uppdrag att se över hur taltidningsverksamheten kan utvecklas och anpassas till användarnas behov, tillgång till nyheter och samhällsinformation i ett modernt medielandskap.

Övrig samverkan

MTM har samverkat med Myndigheten för delaktighet och Post- och telestyrelsen kring *Demokratin 100 år* och anordnade tillsammans ett webinarium på temat *Tillgänglig information – en förutsättning för att kunna delta i demokratin* där myndigheten medverkade med tidningen *8 sidor* och spred kunskap om hur man tillgängliggör samhällsinformation för våra målgrupper.

MTM ingår också ett samverkansinitiativ tillsammans med bland andra Lunds universitet och SPSM kring syntolkning och bildbeskrivningar. Målet är att skapa en mötesplats där forskare, syntolkare, utbildare och användare samverkar kring forskning och utveckling av syntolkning, bildbeskrivning och tillgänglig kommunikation.

Plattformen DIGIN.nu

Under 2021 har MTM tillsammans med Post- och telestyrelsen (PTS), Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) och Myndigheten för delaktighet (MFD) skapat en plattform för digital delaktighet och tillgänglighet, *digin.nu*. Plattformen lanserades 3 december 2021, samma dag som MTM och MPRT höll i konferensen om tillgänglig nyhetswebb. Målet är att *digin.nu* ska bli ett kunskapsnav för både offentliga och privata aktörer kring frågan om digital delaktighet och tillgänglighet.

MTM:s råd

MTM har ett eget råd som samlar de offentliga och privata aktörer som på olika sätt arbetar med tillgänglighet och läsning. I rådet finns representanter från Post- och telestyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Kungliga biblioteket, Institutet för språk och folkminnen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens kulturråd, Tidningsutgivarna, Författarförbundet och Svenska förläggareföreningen.

Rådet har under året samverkat kring en rapport om tillgänglig läsning som Funka har genomfört på MTM:s initiativ där de tittat på användarundersökningar kring tillgänglig läsning och på ansvaret inom myndighetssverige kring tillgänglig läsning. Rapporten kommer att ligga till grund för ytterligare arbete i rådet under 2022.

MFD:s nätverk

MTM ingår i MFD:s nätverk kring genomförande av funktionshinderspolitiken och deltar både i generaldirektörernas råd och rådet för tjänstepersoner.

MPRT – Myndigheten för press, radio och TV

3 december 2021 genomförde MPRT och MTM den gemensamma halvdagskonferensen kring tillgänglighet på nyhetssajter som nämnts tidigare i årsredovisningen. Myndigheterna har också samverkat kring kunskapsutbyte.

MUCF – Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MTM och MUCF har under hösten inlett en första samverkan kring det gemensamma ansvaret inom strategin för funktionshinderpolitikens uppföljning. Myndigheterna samverkar sedan tidigare kring sakfrågor och MTM deltar också i MUCF:s utredning kring unga som inte studerar eller arbetar.

MIK - Medie- och informationskunskap

MTM ingår i det MIK-nätverk som Statens medieråd håller i och bistår med kunskap om våra läsares behov.

MSB - Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

MTM och MSB har under året fortsatt sin samverkan kring tillgänglig kris- och samhällsinformation. Bland annat har myndigheterna under 2021 samverkat kring en forskningsöversikt kring tillgänglig samhällsinformation som ska vara klar under 2022.

Vetenskapsrådet

MTM ingår i Vetenskapsrådets nätverk för FoU-myndigheter och deltar bland annat i en arbetsgrupp.

Internationella samarbeten och kontakter

DAISY - inclusive publishing

MTM är medlem i DAISY consortium som är en internationell expertorganisation som arbetar med tillgänglig läsning. Målet är att utveckla globala lösningar för tillgänglig publicering och läsning i samverkan med civilsamhället, utgivare och teknologibranschen samt standardiseringsorgan och offentlig förvaltning. European Inclusive Publishing Forum är ett initiativ från DAISY consortium i vilket MTM medverkar. Forumet fungerar som ett nav för tillgänglig bokutgivning i Europa med särskilt fokus på tillgänglighetsdirektivets implementering och konsekvenser.

MTM är även medlem i Svenska Daisykonsortiet som är en sammanslutning av universitets- och högskolebibliotek, läns- och regionbibliotek, statliga myndigheter, intresseorganisationer och föreningar som sprider kunskap om tillgängliga medier och tillgänglig läsning. En gång om året anordnas också en konferens kring tillgänglig läsning, i år var temat Tillgängligare läsning för läsaren.

IFLA

MTM är medlem i IFLA, International Federation of Library Associations and Institutions. Där ingår MTM i en sammanslutning av bibliotek som arbetar för att tillgodose behoven hos personer med en nedsättning i förhållande till tryckt text.

Nordiska samarbetet

MTM har tillsammans med sina nordiska motsvarigheter ett samarbete kring bland annat förvärv av titlar men också kring strategiska frågor och främjande arbete. I samverkan ingår NOTA i Danmark, HSB på Island, CELIA i Finland, NLB i Norge och SBS i Schweiz. Under 2021 har myndigheterna publicerat en gemensam avsiktsförklaring kring rätten till informa-

MTM ska integrera ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete i sin verksamhet. Myndighetens samverkan med myndigheter och andra aktörer ska omfatta det civila samhällets organisationer. Myndigheten ska även sträva efter att samverka med relevanta internationella aktörer.

tion och tillgänglig läsning som kommer ligga till grund för samarbetets fortsatta inriktning. Målet med samverkan är att öka tillgången till tillgänglig läsning i respektive land.

Övrigt

MTM samverkar också med Accessible Books Consortium, ABC, och deras Global Books Catalogue, som är en online katalog för bibliotek som riktar sig till personer med svårigheter att läsa tryckt text. Katalogen gör det möjligt att förvärva litteratur över gränser från andra länder som har ratificerat Marrakechfördraget.

Agenda 2030

MTM:s uppdrag har till stora delar en tydlig koppling till de ekonomiska och sociala målsättningarna i Agenda 2030. Framför allt svarar myndighetens verksamhet mot *Mål 10 – Minska ojämlikheten inom och mellan länder* och de målsättningar för funktionshinderspolitiken som regeringen lyfter fram i sin handlingsplan för Agenda 2030.

I enlighet med MTM:s uppdrag och strategiska inriktning har särskilt fokus riktats mot att utveckla myndighetens roll som ett nationellt kunskapscentrum för tillgänglig läsning. Likaså mot att utveckla det främjande arbetet mot marknadens aktörer i syfte att de ska ta ett större ansvar för tillgången på tillgänglig litteratur. Med utgångspunkt från de krav som det europeiska tillgänglighetsdirektivet kommer att ställa på dem från och med 2025, har MTM utvecklat sitt främjande arbete under året.

MTM har tillgängliggjort litteratur, nyheter och samhällsinformation vilket har bidragit till att stärka användarnas möjlighet att ta del av samhälls- och kulturliv. Inom ramarna för MTM:s uppdrag att producera och distribuera kurslitteratur till högskolestuderande med funktionsnedsättning i form av läsnedsättning, har MTM producerat på efterfrågan från studenter. Produktionen av tillgänglig kurslitteratur har bidragit till ett mer inkluderande samhälls- och arbetsliv för användarna och bidragit till att nå *Mål 4 – Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla* – och *Mål 8 – Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla* – i Agenda 2030, ur både ett socialt och ekonomiskt perspektiv.

MTM driver även den oberoende nyhetstidningen *8 Sidor* med lättläst nyhetsinformation med webbplatsen *8sidor.se*. MTM har fortsatt att driva webbplatsen *Alla väljare* med lättläst information om allmänna val under 2021. Enligt uppdraget från regeringen har ett särskilt fokus legat på att uppmärksamma den svenska demokratins 100-årsjubileum 2021. Verksamheten har riktats särskilt till grupper av röstberättigade med tidigare lågt valdeltagande som unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Nyhetstidningen *8 Sidor* och webbplatsen *Alla väljare* bedöms ha bidragit till en ökad medvetenhet om demokratin i Sverige bland målgrupperna och därigenom till *Mål 16 – Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer* – i Agenda 2030.

MTM ska redogöra för hur myndigheten har samverkat och vilka resultat som nåtts som bidrar till att nå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

Under året har 8 Sidor haft ett stort fokus på att sprida lättläst information om den pågående pandemin och bidragit till att tidningens läsare har haft möjlighet att ta till sig information och råd utifrån sina förutsättningar och villkor. Under 2021 har MTM fortsatt att producera och distribuera tillgänglig samhällsinformation om pandemin. I samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Folkhälsomyndigheten och andra myndigheter har information och råd om pandemin producerats och distribuerats som inläst tal, på punktskrift samt till taltidningsläsare. Sammantaget bedöms insatserna ha bidragit till att nå *Mål 3 – Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar* – i Agenda 2030.

Samverkan

MTM har god samverkan med flera andra myndigheter och civilsamhällets aktörer. Utifrån *Mål 10 i Agenda 2030 – utrota ojämlikheten inom och mellan länder* så söker MTM samverkan som utifrån vår målgrupp ger största möjliga effekt för dem. MTM samverkar internationellt och nationellt inom till exempel Svenska Daisykonsortiet som arbetar globalt för tillgänglig läsning. MTM är aktiva medlemmar i IFLA, International Federation of Library Associations and Institutions, där myndigheten tillsammans med systeraktörer på den internationella arenan försöker hitta nya vägar att både dela kunskap och litteratur med varandra. MTM har under året samverkat med flera andra svenska myndigheter kring tillgänglig litteratur, samhällsinformation och nyheter.

Här är ett axplock av aktiviteter MTM genomfört inom ramen för samverkan som har koppling till genomförandet av Agenda 2030.

- Hösten 2021 lanserades plattformen *DIGIN.nu* live, en plattform för digital delaktighet och tillgänglighet som skapats och drivs genom samverkan mellan MTM, PTS, DIGG och MFD. Plattformen samlar kunskap kring delaktighet och tillgänglighet där både privata och offentliga aktörer kan söka svar kring hur man bygger digital tillgänglighet och delaktighet (Mål 16).
- MTM har samverkat med Myndigheten för delaktighet och Post- och telestyrelsen kring *Demokratin 100 år* och anordnade tillsammans ett webinarium på temat *Tillgänglig information – en förutsättning för att kunna delta i demokratin*. MTM medverkade med tidningen 8 sidor och kunskap om hur man tillgängliggör samhällsinformation för våra målgrupper (Mål 10 och 16).
- MTM anordnade tillsammans med MPRT en halvdagskonferens kring hur nyhetssajter kan bli mer tillgängliga där både bransch och intresseorganisationer kring funktionsnedsättningar och tillgänglighet deltog (Mål 16 och 10).
- Tillsammans med synskadades Riksförbund, Specialpedagogiska skolmyndigheten och syncentralerna i Västra Götaland anordnade MTM en digital studiedag om hur MTM kan få fler barn att lära sig läsa punktskrift. Målet var att få fler aktörer att hitta verktyg och metoder för att inspirera barn att börja med punktskrift. Studiedagen vände sig både till syncentraler, lärare och intresserad allmänhet (Mål 4 och 8).

- MTM har också fortsatt och fördjupat sitt samarbete med Myndigheten för samhällsberedskap (MSB) kring att distribuera nyheter från krisinformation.se på punktskrift och i inläst format. Myndigheterna kommer också att genomföra en forskningsstudie tillsammans kring krisinformation, som kommer vara färdig under 2022 (Mål 3).
- MTM gör förvärv av litteratur från andra länder som har ratificerat Marrakechfördraget genom Accessible Books Consortium, ABC, och deras Global Books Service, som gör förvärv möjligt (Mål 10).

Uppföljning av de funktionshinderspolitiska målen

Regeringen beslutade om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under åren 2021–2031 den 23 september 2021. I samband med beslutet fick MTM tillsammans med tjugonio andra myndigheter i uppdrag att följa upp och återrapportera hur myndighetens verksamhet bidrar till att nå de nationella målen för funktionshinderspolitiken.

MTM fick tillsammans med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) ett särskilt uppdrag att följa upp hur myndigheternas verksamhet bidrar till demokratisk delaktighet. För att stödja arbetet avsatte regeringen ett extra anslag om 300 tkr för 2021 riktat till kompetensutveckling utifrån uppdraget samt uppbyggnad av uppföljningssystem.

Under hösten 2021 har MTM påbörjat arbetet med att skapa förutsättningar för att kunna följa upp hur myndighetens verksamhet bidrar till att uppfylla de funktionshinderspolitiska målen. Myndigheten har deltagit i den myndighetssamverkan som Myndigheten för delaktighet (MFD) leder kring uppdraget. Likaså har MTM fört samtal om strategisk samverkan med Myndigheten för civilsamhällsfrågor (MUCF).

- MTM har tillsatt en arbetsgrupp med speciellt ansvar för uppdraget.
- Arbetet med att genomföra en nulägesanalys utifrån de fyra funktionshinderspolitiska målen har påbörjats.
- Ett digitalt verktyg för att stödja uppföljningen har anskaffats och implementerats.
- Kompetensutvecklingsinsatser har genomförts under hösten 2021.
- Undersökt möjligheter och hinder för att mäta demokratisk delaktighet på individnivå.
- Med stöd av extern konsult tagit fram en fördjupad analys av målgruppens förutsättningar för en ökad demokratisk delaktighet.

Måluppfyllelse

Arbetet med att göra en nulägesanalys utifrån uppdraget pågår varför några kvantitativa resultat inte är tillgängliga. Med utgångspunkt från MTM:s uppdrag bedömer dock myndigheten att MTM:s operativa verksamhet lämnar ett väsentligt bidrag till att uppnå de nationella målen för funktionshinderspolitiken. Tillgången till tillgängliggjord litteratur, nyheter och samhällsin-

MTM har i uppdrag att redovisa hur verksamheten bidrar till att uppfylla de funktionshinderspolitiska målen utifrån regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031.

formation är grundläggande för att personer med syn- eller läsnedsättningar ska få en möjlighet att vara delaktiga på lika villkor i samhälle och kulturliv.

MTM bidrar till demokratisk delaktighet bland annat genom uppdraget att driva sajten *Alla väljare* med lättläst information om allmänna val. Under 2021 har fokus varit inriktat på information om demokratins hundraårsjubileum i Sverige under året. Myndigheten har också sedan våren 2020 sammanställt och distribuerat tillgänglig samhällsinformation om pandemin i samarbete med Myndigheten för samhällsberedskap (MSB), Folkhälsomyndigheten och andra myndigheter. Nyhetstidningen *8 Sidor* har också publicerat lättlästa nyheter och information om pandemin både i papperstidningen och på sajten *8sidor.se*

Beträffande principen om universell utformning så är den en utgångspunkt för MTM:s produktion och distribution av tillgängliga medier för personer med syn- eller läsnedsättningar. Universellt utformade produkter är dock inte tillräckligt tillgängliga för flera av MTM:s läsargrupper. Mot denna bakgrund producerar myndigheten även läsarspecifika lösningar för att uppfylla dessa gruppers behov av tillgängliga medier.

MTM har också fortsatt att åtgärda befintliga brister i tillgängligheten. Fokus har varit på att med stöd av användarundersökningar få en bättre bild av läsarnas behov av tillgänglig läsning samt att åtgärda eventuella brister i MTM:s digitala gränssnitt till användarna.

För flera av MTM:s läsargrupper är, som angetts ovan, universellt utformade produkter och tjänster inte tillräckliga. MTM har därför tillhandahållit individuella stöd och lösningar på både individ- och gruppnivå. Ett exempel är *Punktskriftstjänsten* där personer med dövblindhet och personer med synnedsättning kan få individuellt material överfört till punktskrift.

MTM ser det också som en viktig förutsättning att förebygga och motverka diskriminering och arbetar därför aktivt med frågorna både på individuell och strukturell nivå.

Barnperspektivet har också varit en del av MTM:s verksamhet under 2021. Under året har läsfremjandearbetet för unga pågått och samverkan har skett med Statens kulturråd (för mer information, se avsnitt Barn- och ungdomsperspektiv på sida 47). MTM:s verksamhet under året har också bidragit till att Agenda 2030:s mål med inriktning mot funktionshinderspolitiken har uppnåtts (för mer information, se avsnitt Agenda 2030). Likaså har MTM bedrivit sin verksamhet utifrån ett jämställdhetsintegreringsperspektiv under 2021.

Myndighetens interna utveckling

Personal och kompetens

Vid årets slut hade MTM 81 (77) personer anställda⁸. Antal årsarbetskrafter var 74⁹ (65) och medeltal anställda var 80¹⁰ (73). Personalomsättningen var 9 procent (21)¹¹. Personalomsättningen definieras som det lägsta av antal som börjar och slutar i procent av genomsnittligt antal anställda under året. I siffran räknas inte de medarbetare som är tjänstlediga vid årsskiftet in.

Arbetsmiljö och hälsa

Tabell 30. Sjukfrånvaro¹² i procent

	2021	2020	2019
Totalt	2,05	1,7	3,5
60 dagar eller mer	49,47	49,05	57,17
Kvinnor	2,51	2,28	4,43
Män	1,15	0,4	1,09
Anställda -29 år	*	*	1,67
Anställda 30-49 år	2,55	1,01	2,2
Anställda 50-år	1,11	3,04	4,72

Källa: Statistik från AGV

*Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte då medelantalet anställda i gruppen de två senaste räkenskapsåren inte överstigit tio.

Kommentar till tabellen

I tabellen redovisas de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i förhållande till respektive grupps sammanlagda tillgängliga arbetstid. Sjukfrånvaron är redovisad i procent. Den totala sjukfrånvaron var 2,05 (1,7) procent¹³.

8 Primula

9 Arbetsgivarverkets statistiksystem

10 Primula

11 Primula

12 Arbetsgivarverkets statistiksystem

13 Arbetsgivarverkets statistiksystem

Kompetensförsörjning

MTM har arbetat löpande med att säkerställa att myndigheten har den kompetens som krävs för att fullfölja sitt uppdrag under verksamhetsåret 2021. Utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv har nya behov identifierats under året och rekryteringar har fortsatt varit en central del av kompetensförsörjningen. Även nya arbetsformer för ett mer strategiskt arbete med kompetensförsörjning har lyfts och är under utformning. Analys och utvecklingsarbete har även genomförts inom exempelvis områdena rekrytering och arbetsgivarprofilering.

Med bakgrund mot myndighetens instruktion och uppdrag har kompetensutveckling även varit ett stort fokus under 2021. Trots rådande situation med en pågående pandemi har myndigheten ställt om och har haft digital kompetensutveckling löpande under året med teman kopplade till bland annat läsarnas behov och hållbart arbetsliv.

Vid årsskiftet 2021/2022 hade 9 (24) nya medarbetare rekryterats under 2021. Vissa rekryteringsprocesser pågick eller återstod då fortfarande och under året har även 7 (15) medarbetare slutat vid myndigheten.

Sammantaget hade MTM den 1 januari 2022 73 (69) medarbetare på plats i Malmö och 8 (varav 3 tjänstlediga) anställda vid redaktionen för nyhetstidningen 8 Sidor i Stockholm.

Mot denna bakgrund bedömer MTM sammantaget att vidtagna åtgärder medfört att myndigheten har kompetens att fullgöra de krav som ställs i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag¹⁴.

Kompetensutveckling

Den totala kostnaden för extern utbildning och konferens uppgick till 834 (344) tkr¹⁵, vilket ger en genomsnittlig kostnad på 11,2 tkr per årsarbetskraft.

Chefsförsörjning

Under verksamhetsåret 2021 har inga chefstjänster varit utlysta eller rekryterats. Utifrån rådande pandemi och distansarbete blev 2021 fortsatt ett år där höga krav ställts på ledarskapet. Som ett led i att skapa goda förutsättningar för detta har individuell chefscoaching erbjudits, utbildning kopplat till ledarskap på distans genomförts och två chefer har även genomfört ett ledarutvecklingsprogram under året i samverkan med andra myndigheter.

Ledningsgruppsutveckling har även varit en del i utvecklingsarbetet för att stärka den gemensamma ledningsförmågan vid myndigheten.

Jämställdhet på MTM

Av antalet anställda vid årets slut var 64 (67) procent kvinnor och 36 (33) procent män¹⁶. Den procentuella fördelningen mellan kvinnor och män inom MTM:s ledningsgrupp var den 31 december 2021 57 procent kvinnor och 43 procent män¹⁷.

14 Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, 3 kapitlet 1§ första stycket.

15 Agresso

16 Primula

17 Primula

Finansiella dokument

Resultaträkning (tkr)

	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	184 915	170 947
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	8 091	9 141
Intäkter av bidrag	3	1 204	943
Finansiella intäkter		0	0
Summa		194 209	181 031
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-63 532	-55 443
Kostnader för lokaler		-5 647	-5 195
Övriga driftkostnader		-119 892	-115 794
Finansiella kostnader	5	-12	-23
Avskrivningar och nedskrivningar		-5 022	-4 577
Summa		-194 104	-181 031
Verksamhetsutfall		106	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		6 481	6 902
Lämnade bidrag	6	-6 481	-6 902
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	7	106	0

Balansräkning

	(tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR				
Immateriella anläggningstillgångar				
Balanserade utgifter för utveckling		8	12 544	7 190
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		9	0	292
Summa			12 544	7 481
Materiella anläggningstillgångar				
Förbättringsutgifter på annans fastighet		10	5 967	7 224
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		11	2 924	4 023
Summa			8 891	11 247
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar			884	1 258
Fordringar hos andra myndigheter		12	6 945	5 444
Övriga kortfristiga fordringar		13	12	56
Summa			7 841	6 758
Periodavgränsningsposter				
Förutbetalda kostnader		14	2 826	2 111
Övriga upplupna intäkter		15	77	165
Summa			2 903	2 276
Avräkning med statsverket				
Avräkning med statsverket		16	2 579	-6 201
Summa			2 579	-6 201
Kassa och bank				
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		17	18 281	22 379
Summa			18 281	22 379
SUMMA TILLGÅNGAR			53 039	43 940

Balansräkning (tkr) fortsättning

	Not	2021-12-31	2020-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	18		
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	7	106	0
Summa		106	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	19	384	372
Summa		384	372
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	20	22 188	18 927
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	21	3 489	2 433
Leverantörsskulder		19 254	14 786
Övriga kortfristiga skulder	22	1 067	877
Summa		45 999	37 023
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	23	4 917	4 675
Oförbrukade bidrag	24	4	106
Övriga förutbetalda intäkter	25	1 628	1 764
Summa		6 550	6 545
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		53 039	43 940

Anslagsredovisning 2021 (tkr)

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl.brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 15 1:6 Ramanslag Bidrag till vissa studiesociala ändamål ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	26	2 814	27 000	-2 814	27 000	-25 881	1 119
Uo 17 3:2 Ramanslag Myndigheten för tillgängliga medier ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier	27	9 775	127 349	-5 996	131 128	-128 242	2 886
Uo 17 11:5 Ramanslag Stöd till taltidningar ap.1 Stöd till taltidningar	28	14 679	45 481	-14 679	45 481	-37 273	8 208
Summa		27 268	199 830	-23 489	203 609	-191 396	12 213

Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr)

Anslag/Anslagsbenämning	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år			
					2022	2023	2024	2025
Uo 15 1:6 Ramanslag 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29	4 000	1 075	273	273	0	0	0
Summa		4 000	1 075	273	273	0	0	0

Finansiella villkor 2021 (tkr)

	Villkor	Utfall
Bidrag till vissa studiesociala ändamål, Uo 15 1:6, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	0	0
Myndigheten för tillgängliga medier, Uo 17 3:2, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	3 820	0
Kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret	4 796	0
Låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar i verksamheten	23 000	22 188
Stöd till taltidningar, Uo 17 11:5, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	0	0
ap1.4 Av anslaget får högst 8 000 tkr användas för löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverk- samheten	8 000	5 774

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Belopp inom parentes avser föregående år.

Myndigheten för tillgängliga mediers (MTM) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

MTM innehar ett litet närlager värderat till noll, bestående av taktila böcker, punktskriftsböcker och almanackor, som ska ge en ökad servicepotential till användaren. MTM har även ett boklager med lättläst litteratur, detta lager har ingen lagerredovisning på grund av att böckerna har kort livslängd och inget bestående värde.

Brytdag

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 25 tkr bokförts som periodavgränsningsposter. Föregående år var periodiseringsgränsen 45tkr. Ändringen har inte medfört någon väsentlig påverkan på kostnadsutfallet 2021.

Anslag och intäkter

Myndighetens verksamhet finansieras i huvudsak genom statliga anslag. Redovisningen mot anslag görs med verksamhetens redovisade kostnader. Redovisningen mot anslag ger intäkter av anslag som finansierar verksamhetens kostnader. Intäkter av avgifter och andra ersättningar, bidrag och finansiella intäkter redovisas också mot anslag, som därmed reducerar kostnaderna. Myndighetens kapitalförändring blir noll, då verksamhetens totala intäkter och kostnader redovisas mot anslag och genererar intäkter av anslag, som motsvarar den redovisade nettokostnaden. Årets kapitalförändring 2021 är 106tkr.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2020, 7 tkr, är oförändrad 2021.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp och med en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år definieras som anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet för förbättringsutgifter på annans fastighet ska uppgå till ett belopp på minst 50 tkr och anskaffningsvärdet för immateriella tillgångar ska uppgå till minst 100 tkr. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt utifrån bedömd ekonomisk livslängd. Persondatorer kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Beloppsgräns för materiella anläggningstillgångar har ändrats under år 2021. Det har inte gjorts några nyanskaffningar under året som påverkas av denna förändring.

Tillämpade avskrivningstider

- immateriella tillgångar (egen utveckling och rättigheter) 5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet lägst 3 år, beroende på det underliggande hyresavtalets återstående löptid
- möbler 5 år
- bilar 5 år
- inventarier 5 år
- datorer och kringutrustning 3 år

Omsättningstillgångar

Fordringar har värderats individuellt och tagits upp med de belopp som beräknas inflyta.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare (enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag)

Ledande befattningshavare	Styrelseuppdrag	Ersättning, kr
Larsson, Magnus, Generaldirektör	Ledamot i Musikverkets insynsråd	1 314 709
Varav förmån, kostförmån		500

Rådsledamöter	Andra styrelseuppdrag	Ersättning, kr
Insynsråd		
Hamrefors, Maria	Sveriges Utbildningsradio Aktiebolag, styrelseordförande Vi Media AB, styrelseordförande Svenska Bokhandlarföreningens Service AB, styrelseordförande Tidningsaktiebolaget Svensk Bokhandel, styrelseordförande Blomsterboda AB, styrelseledamot Hamrefors Management AB, styrelsesuppleant Axiell Media AB, Styrelseledamot	5 700
Hedvall, Per-Olof	Myndigheten för Delaktighets kunskapsråd Styrelseordförande AnyCom AB	8 700
Billinger, Jan-Erik		8 700
Wormbs, Nina	Ledamot i Kungliga bibliotekets insynsråd	8 700

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se sid 59 i resultatredovisningen.

Noter (tkr)

Resultaträkning			
Not 1	Intäkter av anslag	2021	2020
	17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	127 342	112 813
	17 11:5 Stöd till taltidningar, ramanslag	31 692	27 949
	15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	25 881	30 186
	Summa intäkter av anslag	184 915	170 947
	Utgifter i anslagsredovisningen		
	17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	-128 242	-113 515
	17 11:5 Stöd till taltidningar, ramanslag	-37 273	-34 177
	15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	-25 881	-30 186
	Saldo	-6 481	-6 930
	Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag i resultaträkningen.	6 481	6 902
	Saldot består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.	0	29
	Summa	6 481	6 930
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
	Utbildning och konferens	-8	358
	Konsultuppdrag	1 192	1 134
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 184	1 493
	Försäljning material, prenumeration 8 Sidor	3 790	4 950
	Försäljning lättläst litteratur	2 702	2 200
	Försäljning av ljud- och e-böcker	401	450
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	14	49
	Summa	8 091	9 141
	Intäkterna har minskat med 1 050 tkr vilket i huvudsak kan förklaras med att försäljning av material och intäkter från prenumerationer har minskat med 1 160 tkr.		
Föregående år bokfördes en uppskattning av ej fakturerade försäljningsintäkter avseende NIPI-konferensen som hölls 2020. De faktiska intäkterna visade sig vara något lägre än uppskattningen vilket medför det negativa utfallet för posten utbildning och konferens.			

Not 3	Intäkter av bidrag	2021	2020
	Avräknade bidrag som använts:		
	Bidrag från statliga myndigheter, Kammarkollegiet	1 096	800
	Ersättning för sjuklönekostnader, Försäkringskassan	3	116
	Bidrag från övriga statliga myndigheter	0	27
	Icke-statliga bidrag	106	0
	Summa	1 204	943
Not 4	Kostnader för personal	2021	2020
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	40 562	35 625
	Varav lönekostnader ej anställd personal	260	273
	Sociala avgifter	21 044	18 527
	Övriga kostnader för personal	1 927	1 291
	Summa	63 532	55 443
	Ökningen av personalkostnader kan förklaras med att antalet anställda har ökat under 2021.		
	Av sakanslag 17 11:5 Stöd till taltidningar har 5 909 (4 464) tkr använts till personalkostnader.		
Not 5	Finansiella kostnader	2021	2020
	Kostnadsränta skattekonto	10	5
	Räntekostnader på leverantörsskulder	2	18
	Summa	12	23
Not 6	Lämnade bidrag	2021	2020
	Stöd till tidningsföretag för taltidningar	5 581	6 229
	Bidrag till kulturtidskrifter	900	673
	Summa	6 481	6 902
Not 7	Årets kapitalförändring	2021	2020
	Överskott avslutat bidragsprojekt, Satsa friskt	106	0
	Summa	106	0

Balansräkning			
Not 8	Balanserade utgifter för utveckling	2021	2020
	Ingående anskaffningsvärde	11 849	7 278
	Årets anskaffningar	7 700	4 571
	Summa anskaffningsvärde	19 549	11 849
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 659	-3 403
	Årets avskrivningar	-2 346	-1 257
	Summa ackumulerade avskrivningar	-7 005	-4 659
	Utgående bokfört värde	12 544	7 190
Not 9	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2021	2020
	Ingående anskaffningsvärde	3 500	3 500
	Summa anskaffningsvärde	3 500	3 500
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 208	-2 508
	Årets avskrivningar	-292	-700
	Summa ackumulerade avskrivningar	-3 500	-3 208
	Utgående bokfört värde	0	292
Not 10	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2021	2020
	Ingående anskaffningsvärde	8 222	1 839
	Årets anskaffningar	0	6 383
	Summa anskaffningsvärde	8 222	8 222
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-998	0
	Årets avskrivningar	-1 256	-998
	Summa ackumulerade avskrivningar	-2 254	-998
	Utgående bokfört värde	5 967	7 224

Not 11	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2021	2020
	Ingående anskaffningsvärde	8 070	3 305
	Årets anskaffningar	28	3 146
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-29
	Överföringar	0	1 648
	Summa anskaffningsvärde	8 099	8 070
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 047	-2 425
	Årets avskrivningar	-1 128	-1 622
	Summa ackumulerade avskrivningar	-5 175	-4 047
	Utgående bokfört värde	2 924	4 023
Not 12	Fordringar hos andra myndigheter	2021	2020
	Fordran ingående mervärdesskatt	6 436	4 896
	Kundfordringar hos andra myndigheter	508	548
	Summa	6 945	5 444
Not 13	Övriga kortfristiga fordringar	2021	2020
	Royalty e-böcker, Storytel	12	0
	Ej reglerade kreditfakturor, utomstatliga	0	56
	Summa	12	56
Not 14	Förutbetalda kostnader	2021	2020
	Hyeskostnader	1 358	1 280
	Datatjänster	1 100	555
	Övriga förutbetalda kostnader	368	276
	Summa	2 826	2 111
Not 15	Övriga upplupna intäkter	2021	2020
	Upplupna konferensintäkter	0	89
	Upplupna intäkter avseende försäljning av ljudmedia	77	76
	Summa	77	165

Not 16	Avräkning med statsverket Anslag i icke räntebärande flöde	2021	2020
	Ingående balans	5 466	10 038
	Redovisat mot anslag	63 154	64 363
	Medel hänförbara till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-61 378	-68 935
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	7 241	5 466
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-9 775	2 668
	Redovisat mot anslag	128 242	113 515
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-127 349	-125 957
	Återbetalning av anslagsmedel	5 996	0
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 886	-9 775
	Fordran avseende semester- löneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	7	35
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-29
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	7	7
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	-1 899	-2 248
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	11 398	15 142
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-72 661	-83 727
	Betalningar hänförbara till anslag och inkomstitlar	61 378	68 935
	Övriga skulder på statens centralkonto	-1 784	-1 899
	Summa Avräkning med statsverket	2 579	-6 201
Not 17	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021	2020
	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	18 281	22 379
	Summa	18 281	22 379
	Belopp att reglera för december mellan räntekontot och statens centralkonto	2 318	183
	Beviljad kredit enligt regleringsbrev	4 796	4 796
	Maximalt utnyttjad kredit	0	0

Not 18	Myndighetskapital	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enl resultaträkningen		Summa
	Specifikation förändring av myndighetskapitalet				
	Utgående balans 2020	0	0		0
	Rättelser	0	0		0
	Ingående balans 2021	0	0		0
	Årets kapitalförändring	0	106		106
	Summa årets förändring	0	106		106
	Utgående balans 2021	0	106		106
Not 19	Övriga avsättningar		2021	2020	
		Avsättning för lokalt omställningsarbete			
	Ingående balans		372	264	
	Årets förändring		12	108	
	Utgående balans		384	372	
	Myndigheten för tillgängliga medier överväger att förbruka en del av avsättningen under 2022				
Not 20	Lån i Riksgäldskontoret		2021	2020	
		Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar			
	Ingående balans		18 927	5 747	
	Under året nyupptagna lån		8 467	17 785	
	Årets amorteringar		-5 205	-4 605	
	Utgående balans		22 188	18 927	
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev		23 000	19 000	
	Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing		22 188	18 927	
	Enligt ändringsbeslut till regleringsbrevet, 2021-03-18, utökades myndighetens låneram från 18 000 till 23 000 tkr.				
	Utgående lån avviker mot anläggningstillgångarnas värde på grund av att låneupptag i december görs på prognostiserad anskaffning och avskrivning för december 2021.				

Not 21	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021	2020
	Utgående mervärdesskatt	825	632
	Arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt	1 148	989
	Leverantörsskulder till andra myndigheter	1 504	796
	Övrigt	12	16
	Summa	3 489	2 433
	Belopp från föregående år är omräknade då noten har fått en ny uppställning		
Not 22	Övriga kortfristiga skulder	2021	2020
	Personalens källskatt	1 065	877
	Övrigt	3	0
	Summa	1 067	877
	Jämförelsetalen från 2020 har korrigerats		
Not 23	Upplupna kostnader	2021	2020
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	3 464	2 803
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	15	318
	Upplupen Royalty	280	309
	Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	434	256
	Övriga upplupna kostnader, utomstatliga	723	990
	Summa	4 917	4 675
Not 24	Öförbrukade bidrag	2021	2020
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	4	0
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer	0	106
	Summa	4	106
	Varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk inom tre månader	4	0
	Summa	4	0

Not 25	Övriga förutbetalda intäkter	2021	2020
	Förutbetalda prenumerationer, nyhetstidningen 8 Sidor	1 628	1 764
	Summa	1 628	1 764

Anslagsredovisning

Not 26 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Myndigheten för tillgängliga medier får inte disponera ingående överföringsbelopp. Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för tillgängliga medier en anslagskredit på 1 350 tkr. Anslaget är icke räntebärande.

Not 27 Uo 17 3:2 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier

Anslaget får användas för Myndigheten för tillgängliga mediers förvaltningsutgifter. Myndigheten för tillgängliga medier får disponera 3 779 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning 125 957 tkr enligt regleringsbrevet. Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för tillgängliga medier en anslagskredit på 3 820 tkr. Anslaget är räntebärande.

Not 28 Uo 17 11:5 ap.1

Stöd till taltidningar

Myndigheten för tillgängliga medier får inte disponera ingående överföringsbelopp. Av årets tilldelade medel på 45 481 tkr har 37 273 tkr utnyttjats, vilket motsvarar 81,95 procent. Anledningen till detta är anslagsförbrukningen i nuläget täcker dagstidningarnas behov av stöd samt produktions- och distributionskostnader för de tillgängliggjorda dagstidningarna. Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för tillgängliga medier ingen anslagskredit. Anslaget är icke räntebärande.

Av anslaget får högst 8 000 tkr användas för löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverksamheten. Enligt ändringsbeslut, 2021-06-03, till regleringsbrevet ska villkoret även inkludera avskrivningar och räntor för utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera verksamheten. Under räkenskapsåret har 5 909 tkr använts för personalkostnader. Inga medel av sakanslag 17 11:5 Stöd till taltidningar har under året utnyttjats för att finansiera avskrivningskostnader.

Bemyndiganden

Not 29 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Myndigheten för tillgängliga medier bemyndigas att under 2021 beställa produktion av studielitteratur som, inklusive gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 4 000 tkr under 2022. Inga åtaganden får göras för tid därefter.

Skillnaden mellan utestående åtaganden och tilldelat bemyndigande beror på att produktionen av kurslitteratur är helt efterfrågestyrd.

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2017-2021 (tkr)

Uppgift	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram					
Riksgäldskontoret					
Beviljad	23 000	19 000	20 000	14 000	14 000
Utnyttjad	22 188	18 927	5 747	8 617	6 614
Kontokrediter					
Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 796	4 796	4 796	4 796	4 796
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	2	0
Räntekostnader	0	0	33	95	94
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	8 091	9 141	8 282	10 054	12 104
Anslagskredit					
Beviljad 15 1:6 ap.1	1 350	0	1 450	1 450	1 350
Utnyttjad	0	0	0	0	1 267
Beviljad 17 3:2 ap.1	3 820	3 778	3 695	3 652	3 606
Utnyttjad	0	0	2 668	0	0
Beviljad 17 11:5 ap.1	0	1 465	1 348	1 636	1 727
Utnyttjad	0	0	0	0	0

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2017-2021 (tkr)

Fortsättning

Uppgift	2021	2020	2019	2018	2017
Anslag					
Ramanslag 15 1:6 ap.1					
Anslagssparande	1 119	2 814	3 933	4 633	0
Ramanslag 17 3:2 ap.1					
Anslagssparande	2 886	9 775	0	3 481	5 374
Ramanslag 17 11:5 ap.1					
Anslagssparande	8 208	14 679	6 902	3 144	11 353
Bemyndiganden					
Tilldelade	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Summa gjorda åtaganden	273	1 075	3 107	1 358	1 193
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	74	65	74	84	97
Medelantalet anställda (st)*	80	72	87	98	106
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 555	2 714	2 588	2 277	1 968
Kapitalförändring					
Årets	106	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0
*I beräkningen av medelantalet anställda 2020 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.					

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Malmö den 21 februari 2022

Magnus Larsson

Generaldirektör